

**ÁŁCHÍNÍ BICH'Í' ANÁHÓÓT'I'II BI'ÓLTA'
PROCEDURAL SAFEGUARDS
ÁŁCHÍNÍ BICH'Í' ANÁHÓÓT'I'II DÓÓ biFAMILIES
BÁ ÁLYAA
PART BÍGÍÍ IDEA BII'DÓÓ YEE HAS'ÁANII**

**Yootó Bináhasdzo Bi'Ólta' Bił Haz'ąají
Special Education Division**

Revised December 2020

INTRODUCTION

Individuals with Disabilities Education Act (IDEA) éí áłchíní bich'j' anáhóót'i'ii ółta'gi hazhó'ó bik'i adéest'j'í' índa azhé'é dóó amá bee atkéé' jízj' dooleetgi íiyisí bił nit'j'. Bada'ółta'í bił áłah nanídleehgo éí hazhó'ó íishjaní bééhoyoozj'go, hazhó'ó naalkaahgo, bá hadidoolniitgi, doodaii' t'áá jíík'e ne'awéé' iidoolta'gi hazhó'ó bił baa nahat'j'go bá hasht'e nihodiyiit'aah dooleetgi díí t'áá ni bee nóhólnííh. Éí Eligibility Determination Team wolyehígíí ałdó' bee anítahgo ne'awéé' t'áá aaníí daats'í "bich'j' anáhóót'i'go" éí special educationj'í ółta' bá bee hoot'i'gi índa bee aká aná'awo'ii adaat'éii bee nihodiyiit'aah. Áádóó díí łahdóó bee ajítahgo éí hwe'awéé' bá individualized education program (IEP) wolyehígíí atah hadazhdile', hazhó'ó nánél'j' índa hazhó'ó háádadilne', áádóó hwe'awéé' iidooltahgi bee atah lą ní'jiiííeh.

Ne'awéé' łá' bich'j' anáhóót'i' doodaii' bich'j' anáhóót'i' lą ninízingo éí wááshindoondéé' índa statedéé' special educationgi bee haz'áanii ts'ída hazhó'ó nił bééhózingo yá'át'ééh, háálá éí ne'awéé' iidoolta'gi bá lą á'dííteetgi t'áá ni bee nóhólnííh. Łą'í ádaat'éégóó nił bééhózingo éí ne'awéé' yá'át'éehgo ółta'ígíí índa nízónígo íhwiidool'aatgi bidziilgo bá yaníłti' doo. Hazhó'ó baa íhool'aah índa bee nóhólnííhii adaat'éii nił bééhoyoozj' danídiinił doo. Hazhó'ó bik'idídesht'j' nízingo ółta'gi nidaalnishígíí, Public Education Department, doodaii' náánáłá'da díí hazhó'ó bee shíł daholne' bididiinił. Índa díí naaltsoos bił ts'ída ákéé'di **ÁKÁ ÁDOOJAHII** bíkáhígi daasdzhígíí ałdó' łá' nábidídiłkił. Áádóó ałdó' Yootó bináhasdzodóó Public Education Department biwebsite <https://webnew.ped.state.nm.us/bureaus/special-education/> bił didii'j'íł.

Áłchíní bich'j' anđahazt'i'ii éí IDEA biyaadóó special education doo t'áá altso bá adahwiist'i' da. Áłchíní ółta'ii łá' t'áá yéigo bich'j' anáhóót'i'go biniinaa t'áadoo le'é áł'j'gi bits'ąą' neinółł'ah shj' ndi, éí IDEA biyaadóó łá' bee bá ahóót'i' dooleetígíí doo bá bíghah da. Áłchíní kót'éego bee bich'i' anđahwiist'i'ígíí éí wááshindoon bibee haz'áanii łah át'éhígíí bee baa ahayą, éí Section 504 of the Rehabilitation Act of 1973ígíí doodaii' the Americans with Disabilities Act (ADA). Áłchíní índa bizhé'é dóó bimá bee bá haz'áanii t'áá bił łahdóó bił ahełł'é, ndi díí naaltsoos bił dóó procedural safeguards yaa halne'ígi doo bił ahełł'é da níigo yaa halne'. Díí bee haz'áanii shíł bééhodoozj'íł ninízingo ółta'dóó Section 504 coordinator nilínígíí éí doodaii' Public Education Department (PED) biwebsite <https://webnew.ped.state.nm.us/bureaus/safe-healthy-schools/section-504-resources/> bił didii'íł.

BAA ÁKOHWIINDZIN DOO: "Ni" doodaii' "azhé'é dóó amá" áádóó "ne'awéé'" níigi éí ółta'gi bídadéet'i'ii yá lą ní'jiiííehii bá niiltínígíí, doo ak'éí nilj'góó aniséhígíí índa ółta'í hooyądii ałdó' aahbi'di'nii doo. "School district" doodaii' "district" éí charter schoolgóó, state educational services agencies, áádóó state-supported education programs aahbi'di'nii doo.

SPECIAL EDUCATION PROCEDURAL SAFEGUARDS ÍISHJÁNÍ ÁLNÉEH

Kodóó éí Individuals with Disabilities Education Act (IDEA) dóó Yootó bináhasdzo special education bibee haz'áanii índa bik'ehgo áda'alínii éí procedural safeguards wolyéhígíí t'óó ch'idaast'ánigo ályaa. Díí éí azhé'é dóó amá índa ółta'í bá bee áhóót'i'go át'éegi il'íinii át'éego hadilyaah. Procedural safeguards t'áa át'é hazh'ó shíł bééhózin doo nízingo díí yidiitah.

Azhé'é dóó Amá biNotice – Ahiltaad 5

Azhé'é dóó amá doodaii' ółta'í hooyaqdii (éí 18dóó ba'aan bináahaigo t'áa bí bóhólníih siljii') éí áhodooniitgi bee hoł hane' doo, áádóó school district éí ne'awée' ółta'gi bee bich'j' anáhóót'i'ígíí bik'ehgo t'ahdoo łahgo yá tsináadadikeesgóó doodaii' łah át'éego t'ahdoo yá anáada'adleehegóó éí altsé bee lá adiifeetgi bee ná haz'áanii át'é. School district éí azhé'é dóó amá be'awée' kot'ée lá, nidazhdoolkahgi, doodaii' special education gone' índída bá hadi'doolniitgi, áádóó special education dóó bee áká á'doowolii ádaat'ėii doodaii' iidooltahgi łah át'éego t'áadoo bá andajildłehi éí naaltsoos bikáá' ályaaago altsé bee bił dahozhdoolnih. Azhé'é dóó amá éí łah át'éego nihá ándoolniit níigo, áádóó school district éí dooda níigoda, éí naaltsoos bikáá' ályaaago biniinaaii dooda ho'dooniitgi azhé'é dóó amá bich'j' adazh'dooliit.

Azhé'é dóó Amá Yee Lá Ní'íileehii – Ahiltaad 6

Azhé'é dóó amá éí łahgóó yee lá ní'íileehgo bee bá haz'ą. School district éí ółta'í bee bich'j' anáhóót'i'ii t'ahdoo nidajitkaahgóó índa special education bee áká aná'awo'ii t'ahdoo bá bee bíká ájijeehegóó ts'ídá altsé éí azhé'é dóó amá yee lá adoolleeł. Áádóó ółta'í special education gone' eelte'go éí t'ahdoo evaluate anáánálneehgóó éí azhé'é dóó amá altsé bił lá dooleetgi bideizhdookił. Bee níká aná'awo'ii áádóó insurance ádaat'ėii ch'oidoo'iitgo ne'awée' éí special education bee áká aná'awo'ii bá bee bik'e nidoolyeełgi bee lá adoolleełgi school district nideiidookiłgo altdó' bá áhóót'i'. Azhé'é dóó amá éí yee lá ní'íistłjii'ii nát'ąą' heidooltsoosgo bá bee haz'ą.

Transfer of Rights – Ahiltaad 11

Áłchíní bich'j' anáhóót'i'ii 18 bináahaigo IDEA biyaadóó éí k'ad bá bee haz'áanii t'áa bí bee bóhólníih yileeh, ndi aadahwiinit'jįdęę' legal guardian łá' bá ályaaago t'ėiyá éí bí doo bóhólníih da. School district éí díí ółta'í 14dóó ba'aan bináhahgo éí t'áa nináhahaah bik'eh IEP biniyé áłah nijidleehegi éí díí ółtahgi bá bee haz'áanii t'áa bí bee bóhólníih dooleet dajiniigo azhé'é dóó amá bich'j' adazh'dooliit.

Evaluation – Ahiltaad 11

Azhé'é dóó amá éí be'awée' bich'j' anáhóót'i' lá nízingo éí special education bee bíká a'doowol hwiindzingo éí nihe'awée' evaluate ádooniit jinii doo, áádóó evaluate há ádoolniit, éí azhą łahdęę' t'áa iidąą' łá bee bíká e'ėyeed ndi há ákodoolniit. School district éí azhé'é dóó amá kót'éego yiyiikeedgo bił nidahoshdoolnih, éí altsé naaltsoos bik'aa adazhdooliit. Azhé'é dóó amá éí school district yee hoł nidahoolne'gi doo hoł yá'át'ėéhgóogo éí special education bik'ehgo áda'alínii bik'ehgo ázh'dooliit áádóó éí bee agha'dit'aah bee łá'hodooniit.

Independent Educational Evaluation – Ahiltaad 12

Azhé'é dóó amá éí school districtdóó hwe'awée' há evaluate adayiilaagi doo hoł yá'át'ėéhgóogo éí Independent Educational Evaluation wolyéhígíí łá' yiizhdookił. Díí éí school district doo yá naalnish daagíí t'áa sahdii hwe'awée' evaluate há ádeidooliit. Kót'éego é'ėlneehgo łahgóó t'áa biighahgogo éí school district yik'e nidadooleet, ákondi school district éí due process hearing bił baa hwinist'jįdgo éí biighahgo át'é dadinooziił.

Individualized Education Program (IEP) – Ahiltaad 13

Ne'awéé' éi special education bá lą bi'di'niigo éi t'áadoo 30 yiikaahí school district, éi ni áldó' łahdóo bee anítahgo IEP bá hadidooliit. Díi IEP éi t'áa akóq tsjįgo bee ch'idoonish. IEP bidadéet'i'ii doodaii' ne'awéé' special educationgi yidin niliinii áádóo ábi'doolt'e góne' baa hwiinít'įgo biniiyé ałah na'adleehego ni áldó' łahdóo bee anítah doogo bee ná haz'ą. IEP ałah yileehgo éi t'áa bits'eedi bee nił hodoonih áko t'áa át'é IEP team bił ałah nánidleeh doo. Azhé'é dóo amá éi be'awéé' bee bich'į' anáhóót'i'ii át'ėii yaa iłta'ii łá' IEP ałah yileetgi haa doogaatgo yá yee haz'ą.

Ółta'í Bich'į' Anáhóót'i'ii Discipline Áłnéehgi– Ahiltaad 15

Ółta'dóo bidahólniihii éi ółta'í bich'į' anáhóót'i'ígíi éi t'áa ałtso da'ółta'í bicode of conduct łá' kiinít'i'igoda éi łá' nááhajį' ółta'ígíi bii' neeznáa jįįį' ałtsé ółta'dóo bits'á doolteet. Ndi łá' nááhajį' ółta'ígíi bii' éi neeznáa jįįdóo ba'aan ats'ąq bi'deelt'ėegoda éi educational services t'áa bee bıká ana'awo' doo, ında functional behavior assessment wolyéhígíi, behavior plans wolyéhígíi, áádóo t'áa bıká ana'awo' doo. T'áa ałkéé' neeznáa jįįį' ats'ąq bi'deelt'ėegoda éi doodaii' łahjį'go anáabi'doolt'ėego IEP team ałah nadleehegi éi ółta'í bee bich'į' anáhóót'i'ígíi daatsi' bininaa doo akqo aat'įid da hwiindzingo bééhodooziitgo ádoolniit, éi manifestation determination wolyé. Disciplinary hearing wolyéhígíi éi t'áa nizaajį' ałtsé ats'áádoolt'eeł doodaii' t'óo ats'áa biłi'doolteetgo t'áa iídąq' bee baa hwiinist'įdgo éi manifestation determination ałtsé a'dooniit. Azhé'é dóo amá éi school district manifestation determination bee na'azhnishgi doodaii' łahjį' anáabi'doolt'ėego bee nihodeet'aagi éi hazhó'ó nihá baa hwiidinoot'iił jinįgo naaltsoos bee hazhdidooliit, éi appeal wolyé.

Áłchíní Special Education Doo Bá Lą Aleehgóogo Bee Haz'áanii Bich'ąq Hólq– Ahiltaad 19

Díi Notice bee haz'ąago éi ne'awéé' t'ahdoo special education bá lą áléehgóogo éi discipline dóo łahjį'go anáanált'ėego bił ahidéet'į, áádóo ne'awéé' t'ahdoo discipline áłneehgóo school district éi ne'awéé' daats'í doodaii' bich'į' anáhóót'i'gi t'áa iídąq' bił bééhózin. Azhą school district díi hoł bééhózin ndi, IDEA bii'doo łá' bik'ehgóo áda'al'įgo át'é.

Áłchíní Bich'į' Anáhóót'i'ii Bee Haz'áanii T'áa Yéigo K'iitihgo Bee Ha'dilnééh – Ahiltaad 20

School district éi áłchíní bich'į' anáhóót'i'ii łá' t'áa yéigo bee haz'áanii kiitihgo silao bił dahozhdolnih, ndi éi ółta'í special educationjį ółta'go áádóo doo akqo aat'įidgo éi naaltsoos bee hadilyaa yęę bił baa dazhdooltsos. IDEA bii'dóo doo nábinott'ahgóo éi silao bidahólniihii ółta'í kot'ėego bee haz'áanii kiitihgo wáashindoon ında state bibee haz'áanii yik'ehgo ndaalnish.

Unilateral Parent Éi Be'awéé' Bich'į' Anáhóót'i'ii Private Schooljį Niiníłtįgo – Ahiltaad 20

Azhé'é dóo amá éi be'awéé' bich'į' anáhóót'i'ígíi Private Schooljį nizhníłtįgo nát'ąq' hach'į' náá'iilyée doogo bá holq, ndi school district éi t'áa jík'e ółta'ígíi bá ádin niigo doodaii' doo łá' yá yee yihodi'aahgóogo t'ėiyá hach'į' náá'iilyée doo. Díi biniiyé school district bich'į' ázhdooliitgo éi private schooljį ach'į' náá'doolyeet jinizingo éi bik'ehgóo áda'álinii dahólqogo át'é.

Doo Hoł Ákodaat'ėii Baa Hwiinít'įgo Hasht'edaalne'– Ahiltaad 21

Ółta'í łá' ółta'gi i'diil'áii łá' hazłįgo azhé'é dóo amá éi bá'ółta'í, principal nilínigíi áádóo district special educationjį al'ąajį' yá dah sidáii bił baa nídadóot'įł dabidi'nii doo. Łą'í ída'diil'áii éi hazhó'ó biniiyé ałah nijidleehgo doodaii' IEP ałah nadleehegi bee bił baa nídajit'įgo bee hasht'edaalne'. Azhą díi át'ėego é'ėlyáago ída'diil'áii doo hasht'eenééhgóogo IDEA éi azhé'é dóo amá díi hasht'edoolniitgi łahgo bá bihónáanééząago át'ėegi bee bił hane' doo, áádóo azhé'é dóo amá éi PED Special Education Division doodaii' díi naaltsoos bii' ts'ídá ákéé'di áká ádoojahii dabikaahígíi áldó' biłda dahozhdoolnih.

Confidentiality (Privacy) of Information (Baa Dahasti'ii) – Ahiltaad 33

Azhé'é dóó amá (dóó ółta'í hooyáqádii) éí hwe'awéé' ółta'gi binaaltsoos bee béého'dilzinii bee hadit'éii (PII) bee hadilyáago si'ánigíí bá baa hasti', áádóó náánáta'da doo bídéét'í'ii doo yii' didoo'iit da, ndi ta'da éí bii' dideesh'iit nízingo éí ółta'í ółta'gi bídéét'í'ii t'éiya biniiyé yii' deesh'j doo. Ółta'í binaaltsoos bee hadilyáago si'ánigíí ta'da bich'j' kodoolniiłgo azhé'é dóó amá altsé bee lą ázh'dooleet, ndi łahgóó éí doo ákot'ée da.

Ółta'gi Naaltsoos Si'ánigíí: Access dóó Amendment dóó Destruction of Information – Ahiltaad 35

IDEA bii'dóó ániigo azhé'é dóó amá éí be'awéé' ółta'gi binaaltsoos si'ánigíí yii' didoo'iitgo bá bee hoot'i'. Éí bii'doo hazhó'ó dinool'iitgi doo bihónéedzqáqóogo éí ta' béé'ályaago baa doonił, áádóó ta'da bá niiníłt'jigo hazhó'ó yii' didoo'iitgo bá bee ahoot'i'. Ne'awéé' binaaltsoos si'ánigíí doo ákot'ée da doodaii' ta'da doo bá haz'ánii yii' dee'j lągo nił bééhoozingo, éí naaltsoos hasht'eedoolniił níigo yídookił. School district éí ółta'í bee béého'dilzinii bee hadit'éii (PII) k'ad doo hwindzin da siljigo éí azhé'é dóó amá (doodaii' ółta'í hooyáqádii) éí naaltsoos t'áá át'é nahjj' kodoolniił níigo bá bee áhóót'i'.

PROCEDURAL SAFEGUARDS NOTICE

T'áá nináháhááh bik'eh áádóó bik'inááhalzhishgo Procedural Safeguards naadooltsosgo ná bee áhóót'i'.

IDEA éí da'ólta'dóó hazhó'ó bee it hane'go ályaago procedural safeguards bił, díí éí IDEA bii'dóó áádóó IDEA bik'ehgo oonishígíí naaltsoos bee hadilyáago náánideidooltsos doo. IDEA bii'dóó procedural safeguards éí ni dóó ne'awéé' nihá bee áhóót'i'ii bii' hólqogo át'é. T'áá nináháhááh bik'eh Procedural Safeguards Notice bée'ályaago naa náltsoos doo áádóó kot'éegoda nihit hoo'aahgoda atdó':

1. Índida ni doodaii' school district éí ólta'í evaluate ádoolniit hodo'níigo.
2. Procedural safeguards ta' bée'ályaago yiníkeedgo.
3. T'ah da'ólta' bii' yihahgo ts'ídá altsé due process hearing doodaii' state complaint ta' niiniltsoozgo.
4. Disciplinary action ályaago biniinaa tahji'go ne'awéé' anáánált'éego.

PRIOR WRITTEN NOTICE

School district éí special education bee áká ana'awo'gi bídéét'i'ii éí bi'doonish doodaii' doo bi'doonish da daaníigo éí naaltsoos bee it íishjání ál'jigo naa nídeitsos doo.

School district éí ílinii bee lá nída'iizlji'ii éí ne'awéé' special educationjı ólta'gi bídéét'i'go éí naaltsoos bee it íishjání álneehgo naadeiidooltsos. Éí Prior Written Notice (PWN) wolyé. Ne'awéé' special education gone' ólta'gi bee bá nihódeét'áqgi bee hadilyaa. School district éí lá dahast'jı'dóó bik'ijı', ndi bee lá azl'ígıí t'ahdoo bee ádiníshgóó éí Prior Written Notice nich'jı' adeidooliit.

Notice

School district éí Prior Written Notice naadeiidooltsos (éí naaltsoos bik'aa ályaago),

kodaat'éégóó biniinaa:

1. Ne'awéé' bee bich'jı' anáhóót'i'ii bééhoozingi, evaluate ályaagi, doodaii' ólta' dooleetgi bi'doonish doodaii' tah ándoolniit ha'níigoda, éí doodaii' t'áá jíik'e public education bohónéedzánígıí ta' bá holqogo, **doodaii'**
2. Ne'awéé' bee bich'jı' anáhóót'i'ii bééhoozingi, evaluate ályaagi, doodaii' ólta' dooleetgi doo bidoonish da doodaii' doo tah ándoolniit ha'níigoda, éí doodaii' t'áá jíik'e public education bohónéedzánígıí (FAPE) doo tah bá holqo da daanígo ta' naadeiidooltsos.

CONTENT of NOTICE

Aláajı' Naaltsoos Bee It Íishjání É'élnehígıí (PWN) éí:

1. School district éí bi'doonishgi doodaii' díí doo á'doolniit da dajinígi hazhó'ó baa hane' doo;
2. Biniinaaii bi'doonishgi doodaii' doo á'doolniit da dajinígi hazhó'ó baa hane' doo;
3. IEP team éí tahgóó bá anáhóót'i'go át'é daanígo yaa nidaast'jıdgi áádóó biniinaa éí t'óó nahjı' kodajilaagi hazhó'ó baa hane' doo;
4. Evaluation bik'ehgo é'él'jıgi, assessment, record, doodaii' report binahjı' school district ch'odayoos'jıdgo bee bi'doonish doodaii' doo bi'doonish da daanígo ada'iilyaaígi hozhó'ó baa hane' doo;
5. Bee na'aska'áqgo binahjı' bee na'ashnishígıí atdó' hazhó'ó baa hane' doo;
6. Part B IDEA bii'dóó éí procedural safeguards bii' bee haz'áanii nich'áq hólóonii bee hadilyaago si'á bidohníigo atdó' bee bii' doosoh;
7. Notice of Procedural Safeguards ta' bił ahiidooltsot, éí doodaii' díí k'ad ólta'go yihahígıí bii' t'áá ídájı' daatsi' ta' neit'á áádóó bi'doonishgi doodaii' doo bi'doonish daaígi biná'ast'áagi éí doo

t'óó atsé evaluate ályaa yéęgi át'ée dago, ła' shaa naadooltsoos nízingo nił íshjaní ádoolnił; **áádóó**

8. Part B IDEA bii'dóó hazh'óó bik'ididoot'iłgi yee áká adoolwołii ła' bił biidoottsoł.

Notice in understandable language

Alqajj' Naaltsoos Bee ł íshjaní É'élnehígíí éi:

1. Saad bee yádaat'í'ii bee hadilyaago bee ak'e'ashchii doo; **áádóó**
2. T'áá ni nizaad bee yáníłti'ígíí doodaii' bee ach'j' yáti'go chooníł'ínígíí bee, ndi doo bohónéézágógogo éi ndaga'.

T'áá ni nizaad bee yáníłti'ígíí doodaii' bee ach'j' yáti'go chooníł'ínígíí éi saad doo bee naazohgógogo school district éi kot'éego ádazh'dooliit:

1. T'áá ni nizaadk'ehjí doodaii' bee ach'j' yáti'go chooníł'ínígíí bee ná atah hodoonih;
2. Bee ł íshjaní É'élnehígíí nizhónigo bik'idinít'ąą doo; **áádóó**
3. Wodahgo 1 dóó 2 bik'iyidzohígíí bik'ehgo é'élyaa ha'níigo bééhózinigo naaltsoos bik'áá ályaa doo.

NATIVE LANGUAGE

Nizaad bee yáníłti'ígíí éi bee éédahózinii ła' yiník'eedgo ná bee haz'ą.

Bitsj' yishtłizhii bizaad, éi ła'da Bilgáana bizaadk'ehjí t'áá bá nanít'aaígíí bee bich'j' yáti'go éi:

1. Éi saadígíí íiyisí yee yałti', doodaii', ółta'í éi bizhé'é dóó bimá éiidiígíí íiyisí yee yałti';
2. ółta'í díí t'éí bee bich'j' yti' (ółta'í evaluate álnéehgi ałdó'), éi hooghangí yee yałti'.

ła'da éi bijééhkałgo doodaii' bináá' ádingo, éi doodaii' bizaad bee naadzoohígí t'áá ádinígíí éi bee ach'j' yáti'go choo'ínígíí choyool'jł teh (éi yíłá bee yałti', Braille, doodaii' t'óó atch'j' yáti').

ELECTRONIC MAIL

School district éi email bee naaltsoos nich'j' ádeił'jł doo daaníigo nił lą dooleetgi ná bee haz'ą.

School district éi azhé'é dóó amá email bee nihich'j' ádeił'jł doo deiłnłigo éi naaltsoos kódaat'éhígíí nihich'j' aljł doo:

1. Alqajj' Naaltsoos Bee ł íshjaní É'élyaaígíí (PWN)
2. Procedural Safeguards Notice; **áádóó**
3. Due process complaint bídadéet'í'go notice ádaalyaaígíí

CONSENT

IDEA biyaadóó łahgóó bee lą ni'iyíłteehii ná bee nahaz'ąago dahólq. School district éi ne'awéé' t'ahdoo ná evaluate álnéehgóó áádóó t'ahdoo special education services yee yiká iijeehgóó altsé éi naaltsoos bik'áá ályaaago bee lą ádiiteet. Ndi, evaluate é'élnehgo éi łahgóó t'éiya bee lą ázh'dooleet.

School district éi special education services biniiyé ółta'í t'ahdoo evaluate álnéehgóó doodaii' special education bee bíká ádoolwołii t'ahdoo yá adá aleehgógogo naaltsoos bik'áá ályaaago altsé bee lą a'diiteet. Bee lą a'diiteetgi t'áá ni bee nihółnłíh. School district éi ni doodaii' ółta'í éi t'áálá'igo bee áká a'doolwoł, doodaii' bee bindoonishii ádaat'éii doo bee áká adiiyah da, háálá doo bee lą ásiníłiit da, áko k'ad doo ná ahoot'í' da, doo dajiníi da doo.

Definition of Consent

Bee lą ni'jiiłteeh éi:

1. T'áá ni nizaad bee yáníłti'ígíí doodaii' bee ach'j' yáti'go chooníł'ínígíí (éi yíłá bee yałti', Braille, doodaii' t'óó atch'j' yáti') bee hazh'óó nił hoone'go éi díí t'áá át'é ná ła' hoozaaígíí bee lą ásiníłjł;
2. naaltsoos bik'áago ályaaago díí ná é'élyaaígíí bik'í'di'nił'ą inda bee nił lą, áádóó bee lą ásiníłjłgi bee bééhózin dóó

naaltsoos bii' sinilígíí (ta' bii' hólqo lą́dą́ą') bich'į' kodoolniitii bii' daasdzo; áádóó

3. Bik'į'di'nít'ąągo éi bee lá ádiileetgi t'áá ni bee nihótníh áádóó lá ásinítįį' yęę'gi nahjį' haadiitsosgo ná bee ahoot'į'.

Revoking Consent

Lá ásinítįį' yęę'gi nahjį' háadiitsosgo ná bee haz'ą, ndi ákwiinizingo éi naaltsoos bik'ájį' ádiiliit. Díi nahjį' kwiinílaago éi district náasdi ná á'dadooliígíí t'éiyá bídéet'į' doo. T'áá ídą́ą' ná áda'ályaa yęę' éi doo nít's'ąą' tah ándoolniit da, ndi t'ahdoo nahjį' ánilééhgoogo t'éiya. Áádóó náá'atdó', bee lá ásinítįį' yęę'gi nahjį' hanéiniltsoozgo áádóó bik'įjį' school district éi ne'awéé' ółta'gi binaaltsoos sinánígíí éi special education dóó bee áká a'doowołii ádaat'éii bee bíká a'owodgi doo tah ándazhdoodliit.

Authority to Give Consent

IDEA yee haz'ąągo éi ółta'í t'ahdoo hóyáanii yileehii (Yootó bináhasdzo bii'ji éi 18 bináhągo) éi hooyądii ta' bá sizįjį doo, éi ółta'gi há yeinít'įjį doo áádóó bá bee haz'áanii yich'ąą yá yáłti' doo. Éi bí há lá ní'iiteeh doo. Éi bishchíinii doodaii' biniseii teh. Doo t'áata'í biníseegoogo éi azhé'é dóó amá nahalingo há sizįjįgo áádóó bishchíinii doodaii' biniseii éi bizhé'é dóó bimá niidlį níigo éi IDEA biyaadóó éi ashchíinii doodaii' azhé'é dóó amá nilįjįgo yee yineł'į. Bishchíinii doodaii' biniseii doo ákqogóogo doodaii' bee haz'áanii bik'ehgo hó éi k'ad ółta'gi bee lá ní'jileeh yęęgi k'ad doo há bee haz'ąą da silįjįgo éi IDEA bit nidaazht'į'góó éi hoyáanii bá niilt'ínígíí kodaat'éii lá yee ní'iileet doo:

1. Bishchíinii doodaii' biniseii bitsek'eh gone' yá sizįjįgo yił dabighanígíí, éi amá sáanii, ach'éii, azhé'é doodaii' amá ájįł'íní, éi doodaii' ak'éi ta';
2. Azhé'é doodaii' amá ájįł'íní, éi doodaii' ak'éi ta yił dabighanígíí;
3. Bee haz'áanii bik'ehgo beilt'įjįgo aniséhígíí (ndi State bik'idées'įjįgo alyaaígíí éi ndaga');

4. Bee haz'áanii bik'ehgo ółta'í éi ółta'gi bá jizįjį dooleetgo há bee nihoot'a'go alyaaígíí; **doodaii'**

5. Doo ak'éi nilíinii aniseii (Surrogate) éi azhé'é dóó amá jilínígíí nijį'aashdi doo bééhózingóó, áádóó ółta'í bighan ádinígíí atdó'.

Yootó bináhasdzoji éi atchíní 18 bináhągo hooyądii yileeh áádóó IDEA biyaadóó t'áá altso t'áá bí adá yáłti'gi bee bá ahoot'į' yileeh, ndi aadahwiinít'įjįdęę' bik'ehgo baa áhalyą dooleetii (legal guardian) bá niilt'įjįgo éi doo t'áá bí adá yáłti' da, díi *Transfer of Rights* bik'aagi hazhó'ó yaa halne'.

Ward of the State

IDEA beego éi Yootó bináhasdzo bii'ji *State Bik'į'dées'įjįgo Alyaaígíí (Ward of the State)* éi haanídzaįjįda doodaii' t'áadoo niit'éhí atchíní ta' yaa áhalyąą doogo beilt'įjįgo oolyé. Éi Children's Court doodaii' juvenile courtdęę' Children, Youth and Families Department (CYFD) wolyéego biyaadóó niilt'ééh, áádóó ółta'gi bá lá ní'iiteeh dooleetii éi doodaii' doo ak'éi nilíinii ndi doo ta' bá niilt'eeh da. Díi éi foster child nilį, ndi foster parent éi ółta'gi yá lá ní'iiteeh dooleetii doo ta' bá niilt'įjį da.

Atchíní ta' CYFD biyaadóó State bik'į'dées'įjįgo alyąągo éi State District Court Judge díi ółta'í ółta'gi bídadéet'į'ii yá lá ní'iiteeh dooleetii ta' yá niidoolteet. Yootó bináhasdzo bii'ji' éi ółta'gi bídadéet'į'ii yá lá ní'iiteehii nilįjįgo alyaaígíí kot'éego bídéet'į':

1. ółta'gi bídadéet'į'ii yá lá ní'iiteehii éi azhé'é dóó amá, ndi courtdęę' ániigo azhé'é dóó amá bá lá ní'iiteehgo alyaa ndi be'awéé'ji bá yá'át'éii doo yá yaa nitsékees da hodo'níigo éi ndaga'.
2. Azhé'é dóó amá idłjįgi bits'ą deet'ą doodaii' ółta'gi bídadéet'į'ii yá lá ní'iiteeh dooleet yęęgi doo yineel'ąą da, doodaii' doo iinizin da, áko éi Courtdęę' éi ółta'gi bídadéet'į'ii yá lá ní'iiteeh dooleetii ta' yá nidoolteet.

3. Court éi awéé' bifoster parent, doodaii' náála'da, awéé' éi díígíí láq nígoda ałdó' doo.

Ákwii bá niitínígíí, éi foster parent ałdó', (1) IDEA bee na'anishii ádaat'éii bee ółta'gi bídadéét'í'ii bá lá ní'ishteego bíinishghah jinii doo, (2) áłchíní bá yá'át'ééhj' ádaat'éii doo bik'í'í idlji da doo, **áádóó** (3) PED, school district, doodaii' CYFD yá naalnishii éi dooda. Foster parent nilínígíí éi ółta'gi bídadéét'í'ii yá lá ní'iiteehii jidooleetgi doo nahji' kohodí'doolniit da, háálá CYFD hach'í' áslaago áłchíní foster ajił'í.

CYFD éi ne'awéé' IDEA bá éi azhé'é dóó amá doodaii' ółta'gi bídadéét'í'ii yá lá ní'iiteeh dooleetgi **ts'ídá doo** éiidi dooleet da.

Special Rules for Initial Evaluation of Wards of the State

Áłchíní ta' state bik'í'dées'jigo ályaago áádóó bishchínii doodaii' adopt ábiilaaígíí doo yił bighangóogo school district éi awéé' daats'í bich'j' anáhóót'í'go át'éegi índída biniiyé evaluate álneehgo éi áshchínii doodaii' adopt á'iilaaígíí doo há lá a'dooleet da, ndi:

1. District éi wóli bee ájit'j' ndi, azhé'é dóó amá jilínígíí ch'eeh hadahozhnít'áago;
2. State bibee haz'áanii binahji' azhé'é dóó amá idlj yéęgi hast'á deetah; **doodaii'**
3. Judge éi ółta'gi bídadéét'í'ii áádóó índída evaluate álneehgo ta' yá niidoolteetgo yá lá ní'iiteeh dooleet éi azhé'é dóó amá doo baq silaa da doo.

Surrogate Parent

Azhé'é dóó amá jilínígíí niji'aashdi doo bééhózingóogo, éi nooséłi bighan ádingo naaghahígíí ałdó', school district éi doo ak'ei nilínii ta' azhé'é dóó amá nilj nahalingo bá sizji doogo nidazhdoot'eet. School district éi ółta'í doo bik'ei nilínii ta' bá choidoot'eet lá hwiiniidzingo éi t'áa baa tsjít hwindzingo t'ahdoo 30 bilaah yíłkahí ta' bá nidazhdoot'eet.

Doo ak'ei nilínii azhé'é dóó amá dooleetígíí éi (1) PEDji, school districtji doodaii' ółta'gi bił da'iniishgóó doodaii' áłchíní yaa áhalyáanii yá

naalnishii éi dooda, (2) t'áa bí adá doodaii' binaashii yá át'jigo áłchíní bá yá'át'ééhj' ádaat'éii doo yik'í'í nilji daaígíí, **áádóó** (3) áłchíní bá yáti'gi yot bééhózinii índá jiichjihii.

Consent for Initial Evaluation

School district éi Part Bígíí IDEA biyaadoo special education índá bee aká a'doowotii ádaat'éii ne'awéé' daats'í bá áhóót'í'go át'é dooleetgi índída evaluate álneehgo altsé éi bíhodéést'áagi á'doolniilígíí **Prior Written Notice (Aláqji' Naaltsoos Bee It Íishjání É'élnehígíí)** dóó **Consent (Bee Lá Ní'jiiiteehii)** wohdahgi chíini'ánéęgi át'éego altsé ta' naa dazhdootsots.

School district éi t'áa baq ts'jít hwindzingo ne'awéé' daats'í bich'j' ánóóht'í'go át'é hwiidzingo biniiyé índída ná evaluate ádoolniilgi bee lá ádiiteel. Ne'awéé' índída ná evaluate álneehgi bee lá asiníłj'gi éi school district k'ad special education índá bee aká a'doowotii ádaat'éii éiidiígíí doo bee lá asiníłj' da.

Ne'awéé' éi public schoolji atah yinítte'go doodaii' áájí atah deeshteet nídzingo nitsínikeesgo áádóó ne'awéé' evaluate ádoolniitgi bee lá ádiileetgi dooda diiníníid, éi doodaii' biniiyé lá ádíłiit nido'nígo t'áadoo bee bich'j' eehosinsiid da, school district éi ne'awéé' evaluate ádoolniitgi, ndi ákodadooliitgo doo iyisí bá ahóót'í' da, éi IDEA mediation yitnínígíí doodaii' due process hearing choideidoot'jít. Kot'éego hoo'a'goda school district éi ne'awéé' bich'j' daast'í anáhóót'í'gi bééhódooziit biniiyé áhat'jigo éi íishjání ádoolniit áádóó evaluate ádoolniitgi éi IDEA biyaadóó yee has'áanii doo yik'í'í áda'iilaa da doo.

Parental Consent For Services

Ne'awéé' éi special education dóó bee aká a'doowotii ádaat'éii índída bee bíká e'eyeedgo school district éi altsé bich'j' lá ádiileel. School district éi ne'awéé' índída special education dóó bee aká a'doowotii ádaat'éii t'ahdoo bee bíká e'eyeedgóogo éi altsé bee lá ádiileetgi baq tsjít dajilji doo.

Ne'awéé' éi special education dóó bee aká a'doowotii ádaat'éii bee bíká a'doowot ní'dónígo, áádóó biniiyé lá a'diileet ní'do'ní

nt'ée'go doo nat'áá' bił náholne' da, doodaii' doo bee lá a'deeshteeł da diníigo doodaii' lá bee asinííeel nt'ée'go t'ahádo t'óo t'áá' háadeestsos diníigo naaltsoos bik'aa ínilaa, áádóó school district éi IDEA mediation doodaii' due process hearing bik'ehgoígíi **doo choodeizhdooł'iit dago** bee lá ádooleet éi doodaii' ne'awée' éi special education dóó bee aká a'doowolii ádaat'éii t'áadoo bee lá í'leełi bee bíká a'doowolgo bá bee nihodidoot'aat.

Ne'awée' éi índída special education dóó bee aká a'doowolii ádaat'éii bee bíká a'doolwołgi doo bee lá ádeeshteeł da diníigo, doodaii' lá a'diileet ni'do'níi nt'ée'go doo nat'áá' bił náholne' da, doodaii' lá bee asinííeel nt'ée'go t'ahádo t'óo t'áá' haadeestsos diníigo naaltsoos baa ínilaa, áádóó school district éi ne'awée' special education dóó bee aká a'doowolii ádaat'éii bee lá ádiileetgi ch'ééh ádaat'jįdgo éi t'áadoo yee yiká iijeed dago, school district éi:

1. Ne'awée' t'áá jíík'e public education bohónéedzánígíi bá hólqogo át'éegi áádóó yee yiká ádoojahgi t'áadoo yi'oh daazhłį dago bá bee áhóót'i'ii t'áadoo ha'át'éhigo k'ideizti' da; **áádóó**
2. special education dóó bee aká a'doowolii ádaat'éii bá individualized education program (IEP) biniyé doo átał a'dooleet doo doodaii' IEP doo łá' bá ádoolniit da, háálá t'áá íídáá' éi ne'awée' bá lá a'diileet ni'do'niid.

Ne'awée' éi ts'ídá áłtsé special education dóó bee aká a'doowolii ádaat'éii bee bíká a'oowodgo, nt'ée' lá bee asinííłį' yęę t'óo t'áá' háadeestsos diníigo naaltsoos bikáá' ínilaago éi school district yee aká anáłwo' yęęgi t'óo **ne'** íidoolniitgo át'é, ndi t'ahdoo ne' a'dajiiléełgógogo éi aláajį' naaltsoos bee it íishjání adazh'dooliitgo łá' naa dazhdoots, éi wohdahgi **Prior Written Notice** aninéęgi bik'ehgo a'doolniit.

Parental consent for Reevaluations

Lá asinííłį'go t'éiya school district éi ne'awée' evaluate ánáadeidoodliit, ndi district díi íishjání

ádazhdooliit:

1. Hazh'ó'ó ahitkéé' honi'ąągo bindajishnishgo éi evaluate ánáá'doolniitgi bee lá asinííłį'; **áádóó**
2. T'áadoo nat'áá' bił náhwiinłne' da.

Ne'awée' evaluate ánáá'doolniitgi doo bee lá adeeshteeł da diníigo school district, ndi doo ye'dooliit da, éi IDEA mediation doodaii' due process bik'ehgoígíi choideidooliitgo yee nik'eh dadidoodleełgo ne'awée' evaluate ánáá'doolniitgo át'é. Índída ne'awée' evaluate álnéehgo district éi kot'éego awée' evaluate ánáánálnéehgo éi IDEA biyaadóó bee oonishii doo yik'įį' é'éleeh da.

Consent for the Use of Public Benefits and Insurance

School district éi bee níká anda'awo'ii dóó ni-insurance t'ahdoo yii' dade'jįhgógogo áłtsé éi written notification naa deiidoots áádóó naaltsoos bikáa'jį' bee lá a'diileet. Éi kot'éego hadilyaa doo:

1. Bee hwéého'dilzinii bee hadit'éii (PII) íishjání ádoolniit (éi bee haká a'doowolii naaltsoos bee hadilyaago si'ánígíi);
2. Biniyé íishjání ádoolniitgi (éi bee haká é'éyedgi bee aąh háá'áhígíi);
3. Agency bich'į' íishjání ádoolniitgi; **áádóó**
4. Public agency éi awée' doodaii' azhé'é dóó amá bibee aká anda'awo'ii dóó bi-insurance yii' didoo'iiłgo bich'į' aą át'é doo, éi bee haká ana'awo'ii dóó ha-insurance yee ak'é áłtaa dooleetgo át'éegi bik'izh'diit'ah índa hoł lá.

Naaltsoos bikáá' bee lá asinííłį' yęę t'áá áko district beiltsosí, éi t'ahdoo bee níká anda'awo'ii dóó ni-insurance choodoo'iił, éi bee aká a'doowolii doodaii' baą í'liitgi łah ádooniit ndi, éi doodaii' bee aká ana'awo'ii bik'é asłągi łah at'jį' ndi éi bee níká anda'awo'ii dóó ni-insurance yik'e nidádooleetgi éi bee lá náádiileetgi doo łá' ninááneidookiit da.

T'áá jíík'e public education bohónéedzánígíi bee

bíká á'doowoł biniyé bee aká anda'awo'ii dóó insurance ádaat'éii éi school district ne'awée' díí bá hadi'diiliit daniñii dooleetgi doo bá áhóót'i' da. School district éi ne'awée' special educationgi bee bíká ana'awo'gi deductible doodaii' co-pay ádaat'éii t'áá ní bik'é ní'iyíle, doo danjiniigo da doo. Ne'awée' bibee aká anda'awo'ii dóó insurance choo'ji dooleet dinígo bee lá asiníjiigo district éi deductible doodaii' co-pay ádaat'éii yik'é ástaa doo, áko ni éi doo bik'é ní'iyílee da.

School district éi ne'awée' bíká ana'awo'gi éi bee aká anda'awo'ii doodaii' insurance ádaat'éii doo chodajoo'iit da doo, ndi kodaat'éégóo choo'ji doo -

1. Insurance hool'ágóo bee ak'est'ji'ii doodaii' náána'á' insurance ádaat'éii t'áá a'ohígo yá ayósin doo;
2. Bee aká anda'awo'ii dóó insurance éi ne'awée' bíká ana'awo'gi yik'é ní'dooleet yéegi áádóo ne'awée' doo ótta' dago choo'ji dooleet;
3. Premium bik'é ástaa nitsáq' de' kodooniit doodaii' bee bíká ana'awo'ii doodaii' insurance bitsáq' ne' ádoolniit; **doodaii'**
4. Ách'j' anáhóót'i'gi biniinaa hooghan bee aká ana'awo'ii baa deet'áqago bii' bighan yéeg doo bá ahoót'i' da dooleet.

Constent for the Use of Private Insurance

School district éi ni-private insurance t'áá altsogóo choo'ji dooleetgo bee lá asiníjiigo éi naaltsoos bikáá' hadilyaa doo áádóo éi doo choidoo'iit da díiniid ndi district éi ne'awée' doo t'áá jík'e bíká a'doowoł da, doo dajinii da doo. School district éi ne'awée' special education bee bíká ana'awo'gi deductible doodaii' co-pay wolyéhígíi bik'é ní'iyílee doo, doo dajinii da doo. Ni-private insurance choidoo'iit dinígo bee lá asiníjiigo district éi deductible doodaii' copay yik'eh ástaa doo áko doo bik'é ásinítaa da doo.

Documentation of Reasonable Efforts to Obtain Consent

School district éi ne'awée' índida evaluate ádoolniitgo, special education dóó bee aká a'doowołii ádaat'éii bee bíká a'doowołgo, evaluate anáádoolniitgi biniyé lá nida'iislijiigo dajiikeedgo át'éegi, áádóo state bik'i'dées'jiigo ályaagoígíi éi azhé'é dóó amá índá ótta'í yá lá ní'iiteeh dooleetgo bá niiltinígíi bikánéest'áqago ályaagi díí t'áá át'é naaltsoos bee hadilyaago nijís'áq doo. School district éi há'át'éego ádajilaagi kot'éego naaltsoos bee hadít'ée doo:

1. Béesh bee dahoone'gi áádóo hait'éego la'daalyaagi bikáá' nehéedsoh doo;
2. Azhé'é dóó amá naaltsoos bich'j' ádaalyaagíi áádóo nat'áq' ach'j' ańdaalyaagíi; **áádóo**
3. Azhé'é dóó amá bighangi doodaii' naalnishgi baa idzaago áádóo hait'éego bee la'hoodzaagi naaltsoos bee hadilyaa doo.

Other Consent Requirements

School district éi t'ahdoo kot'éego ada'alééhgoogo kodaat'éégóo doo bee lá ádooleet da:

1. ne'awée evaluate doodaii' evaluate anáánálnéehgo t'áá ídáq' naaltsoos la' bee si'ánígíi yii' náádéest'jiigo;
2. áłchíní t'áá altsotest bee ádaalne'ígíi ne'awée' bee test ádoolniitgo doodaii' lahji bee evaluate ádoolniitgo, ndi azhé'é dóó amá altsé lá yee da'ateehgo índida áłchíní t'áá altsotest doodaii' evaluate bee ádaalne'ígíi éi ndaga';
3. awée' éi evaluate, test la' bee ádadoolniit, bik'ehgoígíi, doodaii' bee ní'doonishii ádaat'éii éi IEP bee íshjání ádaalyaa yéeg binahji' IEP bii' bá goals ádadoolniitgo; **doodaii'**
4. doo lá bee ádeeshleet díniidgo biniinaa school district éi t'ááta'igo bee aká é'éyeedii, doodaii' ne'awée' bee bíká a'doowołgi, náána'á' bee bíká ádoolwołii

ádaat'éii, doodaii' activity doo nihitsáá' nahj' kodajósin da doo.

T'áá ni bik'é asinítáago private schoolj' ne'awée' ólta'go doodaii' t'áá hooghangí ólta'go, áádóo ne'awée' indída ná evaluate álnéehgi doodaii' evaluate ánáálnéehgo t'áadoo bee lą a'iinílaa da, doodaii' bee lą adiileetgi t'áadoo nat'áá bee ádaa náhwiiníne' da, school district éi díi bee lą ádiileetgi bee ak'eh hodidoodleelii bee na'anishgo doo chooshdootiit da (éi mediation, due process hearing) áádóo ne'awée' biká a'doowołgo át'é doo dajinii da doo (éi áłchíní bich'j' anáhóót'i'ii azhé'é dóo amá t'áá bí private schoolj' níiníftjigo bá dahólónígíi).

TRANSFER OF RIGHTS

Ne'awée' 18 bináahaigo díi Notice ánígo ne'awée' t'áá bí bóhólníih silj'go baqah niilyá.

Age of Majority

Yootó bináhasdzo bii' bibee haz'áanii ánígo ła'da "hoyáanii yaa ninísá" áádóo 18 bináhahgo bee haz'áanii bik'ehgo hoyáanii yileeh, éi iyeh, doodaii' bee haz'áanii bik'ehgo t'áá bí bóhólníih yileeh. 18 bináhahgo bizhé'é dóo bimá doodaii' náánáta'da doo yiyaadóo sizj' da, ndi aadahwiinit'j' dęé' éi ła'da bá niilt'jigo éi ndaga'. Ółta'í hoyáanii yaa niníseehego éi ółta'gi t'áá bí adá nihódíyit'aah.

Transfer of Special Education Rights

Ółta'í hoyáanii yaa ninísáago éi special education procedural safeguards áníinii baqah niilyeeh, ndi aadahwiinit'j' dęé' éi ła'da hak'idées'j' dooleetgo há niilt'jigo éi ndaga'. Díi ánígo ółta'í adá nahat'ąagi t'áá bí yee atahgo nihodii'aah, IEP, áádóo ahodidoolt'eetgi biniiyeh áłah na'adleehgi, evaluate áho'diilnéehgi dóo evaluate anááho'diilnéehgi t'áá hó bee lą ni'jiiłeeh doo, áádóo łahgóo special education bił nídaast'i'ii bee hóhólníihgo ajósin doo.

Request for Parent or Others to Support Decision-making

Ółta'í éi íiníshta'gi nahat'ą bee shizhé'é dóo

shimá doodaii' náánáta'da t'áá bee bóhólníihgo yee shiká anáhiníłch'eeh doo jinígo naaltsoos bikáá' ázhdooliit. School district éi naaltsoos bee hadadilyaaii, power of attorney, doodaii' nahat'ą bee ałgha'deet'ąago ádaalyaaígíi hoł danilj' doo.

Notice of Transfer of Rights

School district éi t'áá nináhahááh bik'eh IEP náánél'j' dooleetj' anáhalzhishgo azhé'é dóo amá áádóo ółta'í nilíinii éi 14dóo ba'aan bináhahgo, éi IDEA biyaadóo bibee haz'áanii ółta'gi adá nahat'ą haqah nidoolyeetgi dóo łahgóo bee anáadahwiist'i'ii dahólóqgi bee bił nídahojilnih doo. Ne'awée' éi ła' náahaij' 18 bíndohahgo district éi ni dóo ne'awée' éi procedural safeguards ánígo hoyáanii yaa ninísáago t'áá bí bóhólníih dooleetgi baqah silą doo. Áádóo ółta'í éi 18 bináahaigo k'ad t'áá ni níhólníih bidí'nígo naaltsoos bee it íishjání é'élínígíi ałdó ła' bich'j' ádoolniit.

Díi t'áá áko bee óhólníih bich'j' kolyáago azhé'é dóo amá (ndi azhé'é dóo amá éi ółta'í nilínígíi awaalyáhi nilj' éi ndaga') éi áłah náá doodleehgi áádóo school district anáada'idlaagi aląajj' naaltsoos bee it íishjání é'él'ínígíi t'áá bich'j' adajit'j' doo. Ndi, áłah na'adleehj' doo nijídaah da doo, ółta'í doodaii' ółta'dóo t'áá áko daanígo t'éiya.

More Information on Transfer of Rights

Ne'awée' éi t'áá bí adá nahat'ąagi adá íit'j' dooleetgi baqah niní'go doodaii' guardianship ła' baa na'idikid nee hółóqgo, gha'diit'aahii ła' nabidiitkił doodaii' díi naaltsoos bii' áká ádoojahii dabik'ahígíi ła' bich'j' hodiilnih. School district doodaii' PED Special Education Division ła' díi hazhó'ó bee shił náadahotne' bidinii doo.

EVALUATIONS

T'áá haaída hoolzhishgo ne'awée' shá evaluate ádoolniit dinígo ná bee ahoot'i', áádóo school district éi aląajj' naaltsoos bee it íishjání é'él'íinii bee nich'j' anđázhdoodliit. Ne'awée' evaluate álnéehgo éi náánáłahdęé' bee áká anáadolwołii bił beelt'ąago evaluate ádoolniit.

Ólta'í éi altso hazhó'ó evaluate ádoolniiłgo éi bich'j' daast'í anáhóót'i' áádóó special education daats'í bá áhóót'i' dooleet, áádóó bá áhóót'i' ladáq' special education dóó bee aká a'doowofii ádaat'éii ádoolteet gone' bee bika a'doolwoł. Díí evaluate ályaago éi t'áadoo 60 bilaah yitkáqáhi altso bá hadidoolniił, éi bee lą asiniłj'.

Azhé'é dóó amá éi be'awée' noosełgi yaqah bini'go doodaii' bich'j' anáhóót'i' át'éegi át'é nízingo ólta'gi nidaalnishigii ta' bił hoshdoolnih. Azhá ólta'dóó éi łahji interventions ádaat'éii ta' bóhóódnootah daanii ndi, t'áa hoolzhishí ne'awée' shá evaluate ádoolniił diniigo yidíikił. Díí éi ta'da bee bich'j' hadiizih éi doodaii' naaltsoos bee a'diilił. Kót'éego ne'awée' evaluate ádoolniił diniigo yinik'edgo saad nídandláaii t'áageed bee a'dooniił doo. Azhé'é dóó amá éi nihe'awée' nihá evaluate ádoolniił dohniiigo yinookeedgo, háí éi bił hootne', áádóó hait'éego nihá é'élyaagi naaltsoos bee si'ąago t'áa át'é atkéé' joonił doo.

Azhé'é dóó amá éi nihe'awée' ında evaluate ádoolniił niigo yiyiikedgo school district éi t'áa tsjiiłgo bá baa nidazhdoot'iiłgo lą dazhdootet éi doodaii' doo lą dazhdootet da. T'áa háájí shjii ho'do'niił district éi azhé'é dóó amá nihe'awée' evaluate ádoolniił niigo yiyiiked yéé éi Prior Written Notice baa dazhdootsogso éi evaluate yeekeedgi hazhó'ó baa hane'go ádazhdoolił. District éi evaluation yinookeed yéé bił lągo éi t'áa tsjiiłgo bee lą ádootetgo nihe'awée' nihá evaluate ádoolniił áádóó lą ásootjii'dóó t'áadoo 60 bilaah yitkáqáhi altso á'doolniił.

School district éi łahji aká ádadoolwołii ádaat'éii ta' dahólónigii nihił ch'idahizhdoo'aat. Éi kodaalyéhigii Response to Intervention (RTI), Multi-layered System of Supports (MLSS), áádóó Student Assistance Team (SAT). Ndi school district éi ne'awée' evaluate ádoolniił biniyé lą ádiiteetgi dooda doo dajinii da doo, éi doodaii' t'áadoo t'óó bee náas hoolzhishí doo, éi doodaii' RTI, MLSS, doodaii' SAT ádaat'éii bee evaluate ádooliilgi atdó' t'áa ákot'é. RTI, SAT, áádóó MLSS bik'ehgo é'él'jgi dóó ólta'í evaluate álnéehgo t'áa łahji' ádoolniił.

Evaluate é'él'iinii éi ne'awée' bizaad yee yátti'jiiłgi áádóó/doodaii' bee ach'j' yáti'go chooyoo'ínigii bee tests dóó bik'ehgo é'elnéhigii bee evaluate ázhdoolił. Áko éi binahji' ne'awée' ha'át'ii bił bééhózin áádóó naaltsoos wolta'gi, haaniłtsohgo bił ééhozingi, bini' noosełgi, áádóó ha'át'ii yineel'ą ádaat'éii nizhónigo bee bééhózin doogo biniyé. School district éi t'áala'igo bee na'askaahgo binahji' éi ne'awée' iidoolta' gone' bee nihodoolt'eetgo bééhodoozjiił t'áadoo hwiinizini doo.

INDEPENDENT EDUCATIONAL EVALUATIONS

School district ne'awée' ná evaluate ályaagi doo nił ákot'éégóogo náánata'da school district doo ya naalnishii she'awée' shá evaluate iidoolił nízingo ná bee has'ą.

Independent Educational Evaluation wolyéego éi evaluate é'él'jgi yiyiichijihgo éi school districtgi ólta'í neiniłtin dooleetgi baq siláhigii doo ya naalnish da. School district ne'awée' ná evaluate ályaagi doo nił ákot'éégóogo náánata'da school district doo ya naalnishii she'awée' shá evaluate iidoolił nízingo ná bee has'ą. Bee aká anda'awo'ii ák'é ástáaii (public expense) choo'jgi t'áa sahdii ólta' si'ąago atchinił evaluate ádeii'ínigii (Independent Education Evaluation) ta' yiniikeedgo éi school district yik'ehgo áda'a'jgi bił áhidéet'i'igi át'éhigii yee nił dahodoolnih.

Definitions

Independent educational evaluation evaluate é'él'jgi yiyiichijihgo school districtgi ólta'í neiniłtin dooleetgi baq siláhigii doo ya naalnish da.

Public expense aahyiłniigo school district éi ólta'í evaluate ályaagi t'áa át'é ya yik'eh nídooleet éi doodaii' t'áa jiike' evaluate nihá a'doolniiłgo át'é dajinii doo, éi IDEA yee aká ándaajáhii chodayoo'ínigii bik'ehgo, éi state bił danahaz'ąágóó state, local, federal áádóó private sources yee aká ándaajáhigii choideizdooliłgo IDEA há bee ahoot'i' doo.

Parent Right To Independent Education Evaluation At Public Expense

School district ne'awéé' ná evaluate ályaagi doo nił ákot'éégóogo independent education evaluation éi public expense bee choodił'jigo bee ná haz'á, ndi kot'éego t'éiyá:

1. independent education evaluation éi public expense bee choodees'ił dinígo ta' yiniikeedgo school district éi t'áadoo baa nida'ahozhdilziidigo kot'éego ádazh'dooliit:
 - a. Due process hearing ta' deizhdookiigo éi binahji' ne'awéé' doo ákot'éégóo evaluate ályaa dinígi éi bee íishjáni ádoolniit; **doodaii'**
 - b. Independent educational evaluation public expense bee choo'jigo ta' bá chodeizhdoołt'eet, ndi há baa hwiinist'jidgo éi binahji' independent educational evaluation éi district yik'ehgo é'él'ínigii doo bił áheett'ée da.
2. School district éi hearing ta' adoolniit daanigo áádóo school district éi t'áa ákot'éego ne'awéé' evaluate ályaa ho'do'níidgo ni éi independent educational evaluation choidił'ił ndi public expense éi doo choidił'ił da.

Ne'awéé' éi independent educational evaluation ta' bá yiniikeedgo school district éi ha'át'íi biniinaa ne'awéé' ná evaluate ádadiłniitgi doo nił yá'át'ée da danididooniłda, ndi biniinaa éi doo bił náhodoonił da. School district éi independent educational evaluation bá ne'awéé' ná evaluate ádoolniitgi public expense bee choo'jigo doodaii' district evaluate áda'iila yéęgi bich'áq ha'dooził biniyé due process hearing yókeedgo nidajitsoosgo t'áadoo t'óo baa na'adahozhdilzjid doo. T'áa áko dinígo school district ne'awéé' t'áa evaluate anáyiił'jhi éi independent educational evaluation public expense bee choo'jigo t'áata'idi choodił'ił.

Parent-initiated Evaluation

independent educational evaluation public expense bee choo'jigo ta' ná á'iilaago doodaii' private expense ta' ná á'iilaago áádóo school district beiniłtsoosgo éi:

1. School district éi ne'awéé' evaluate ályaagi bééhózinigii, éi district yik'ehgo é'él'ínigii bił áheett'ée go éi t'áa jiił'e public education bohónéedzánigii bá bee nihódeet'ągi bá baa nitsídaasdoosgo; **áádóo**
2. Ni doodaii' school district éi evaluate ályaa yéę éi due process hearing é'él'néehgi bee bééhózinii át'éego choidoo'ił.

Requests For Evaluations by Due Process Hearing Officer

Due Process Hearing Officer éi independent educational evaluation ne'awéé' ta' yá yiyiikeedgo due process hearing bił ádoolniit, áko evaluation bik'e ni' doolyeetgo éi public expense bee ádoolniit.

School District Criteria

Independent educational evaluation public expense bee choo'jigo éi bik'ehgo evaluate é'elyaaii bik'ehgo é'elyaago, evaluate é'elyaagi dóo evaluate á'iilyaagii qualifications bee hólínigii bee, éi school district evaluate áda'áléehgo yik'ehgo áda'alínigii bił áheett'ée doo (éi independent educational evaluation bee ná ahoot'i'igo át'ée doo).

Ndi bik'ehgo é'él'jgi wodahgo chet'ánigii, school district éi independent education evaluation public expense bee choo'jigo éi t'áa nanile'dii kot'éego doodaii' t'áa tsjiił'igo á'doolniit doo dajinii da doo. School district éi dił át'égo é'elyaagi independent educational evaluation éi school district yik'ehgo áda'alíinii doo bik'ehgóo é'elyaa daanigo hazhó'o' it íisháni ádazhdooliit, ndi dił biiniikeedgo t'éiyá.

INDIVIDUALIZED EDUCATION PROGRAM

Ne'awéé' éí special education bá hwiinízinii áádóó ólta' nidoolt'eetgi biniyé álah nída'adleehegi dóó bá baa hwiinítjį dooleetgi anítah dooleetgi ná bee haz'ą.

Ne'awéé' éí special education bá hwiinízinii áádóó bee aká anda'awo'ii éí IEP team álah nadleehegi bá baa hwiinítjį leh. Ne'awéé' éí bich'į' anáhóót'į', áko éí bich'į' anáhóót'į'go át'ée lágo bééhoozjįh, special education bá hwiindzingi evaluate aljį', special education daast'í bá áhóót'į' dooleetgo át'ée, nooseetgi, review ánáánálnéehgi, doodaii' IEP bá hanáádiłnéehgi, áádóó ídooltahgi díí t'áa át'ée biniyé álah na'adleehegi nanídaahgo ná bee haz'ą.

Individual Education Program (IEP)

Ne'awéé' éí special education bi'ólta'gi dóó bee aká ana'awo'go bił danít'į'ii éí bá á'doolniitgi binahast'ąago naaltsoos bikáa' ádaalyaago éí IEP wolyé. School district éí ne'awéé' special education dóó bee aká ana'awo'go bił danít'į'ii bá ahoot'į' lágo bééhoozindóó t'áadoo 30 bilaah yiłkáhí IEP bá hadazhdidooliit biniyé IEP team álah yileeh. IEP t'áa hadilyaaí t'áa ákqo tsjįtgo bee ádoonish, áádóó IEP team éí t'áała'ídi nináháh bik'eh nánél'jįh doo biniyé álah nijídleehegi doo. Ni doodaii' school districtda éí ne'awéé' bá ła' náahai bił dihwíídída biniyé IEP bee álah nijídleehegi doo, díí lá bá á'doolniit hwiizingo doodaii' ła' bá á'adoolniit ha'níigo t'éiyá. School district éí ne'awéé' IEP bá hadilyaaígí t'áa jíike' naa deidoołtsos.

Ne'awéé' biłEP éí kot'eego hadilyaa doo, ólta'gi bił ééhozingi áádóó yíneel'ąagi, yi'oh neel'áanii, bee biká analwo'ii, bee bikéé' ásdzínii, índa yídin nilíinii bee biká ana'awo'ii, áádóó anídzhajjį regular education classjį doo atah ólta' da dooleetgi ałdó' IEP bikáa' hazhó'ó yaa halne'go ályaa doo. Áádóó t'áała'í náahaijį goals bá ádoolniitgo ałdó' bikáa' yisdzoh doo.

School district éí regular education ba'ólta'í, special education ba'ólta'í, bił nídaazt'į'go yaa

ádahalyáanii, áádóó IEP álah haidiilaagíí éí ne'awéé' IEP bá hadilyaaígíí ła' nídeididołtsosgo bá bee nidahojs'ąq doo. Ne'awéé' t'áa ałtso ya'ólta'ígíí éí ne'awéé' IEP bá ályaaagi bee bidajłniish dooleetgi, áádóó yídin nilíinii bee biká ana'awo'gi, hazhó'ó háádilyaagi, áádóó bee bikéé' nijízjį dooleetgi hazhó'o' bee hoł dahodoonih.

IEP team Meetings

IEP team éí bá ádahwiizt'į'ii áhíneikahgo álah nadleehegi éí ne'awéé' bee bich'į' anáhóót'į'ii IEP yee ya hada'dile'. IEP team éí:

1. Azhé'ée dóó amá doodaii' ólta'í hooyąqadi;
2. Regular educationjį ne'awéé' ya'ólta'í ła';
3. Special educationjį ne'awéé' ya'ólta'í ła';
4. Ólta'dóó ya sızínígíí ła', éí ólta'gi chodaa'íinii bee bóhółniihii áádóó ne'awéé' IEP bá hadilyaagi bo'oonish dooleetgo áyósín dooleetígíí;
5. Ne'awéé' evaluate ályaaagi bohódéest'ąagi ayóó yik'į'diyiit'ihii ła';
áádóó
6. Ne'awéé', t'áa bá bíighah ladąą'

Náánáta'da ne'awéé' ayóó yééhósinii doodaii' ła'hgóó ayóó bił ééhózinii ałdó' bídeeshnih nízingo ná bíighah. Áádóó ałdó' ba'ólta'ída ła', t'áa éí bił nít'į'go yee aká analwo'ii ła', paraprofessional, áádóó náánáta'da ałdó' IEP team álah yileehgi nihaa doogaat' díníigo ná bíighah.

IEP Meeting Notice

School district éí ne'awéé' bá IEP team álah yileehgo ni ałdó' anítah dooleetgo ádajósín doo. Éí yoołkaat' góne' áádóó oolkił dooleetgi hazhó'ó bee ałgha'deet'ąago bee nihodoot'aatgo álah ádooleet' áádóó IEP team álah dooleet' bá nihóót'ąq góne' t'áa biląajjį naaltsoos bee nił íishjání ádazhdooliit. Éí kot'eego bikáa' doo:

1. Biniiyé álah aleehgi, oolkit dooleetgi, áádóó álah á'dooleetgi, dóó hái áldó' da'atah doo;
2. Ne'awéé' át'éigi ayóó yééhósinii doodaii' íahgóó ayóó bit ééhózinii áldó' bídeeshnih nízinígíí bit hodiilnihgo ná bee haz'á;
3. Ne'awéé' éí 14dóó ba'aan bináahaigo doodaii' 8th gradedóó de'go yó'tta'go, postsecondary goals dóó transition services biniiyé álah yiidleeh, áádóó ne'awéé' áldó' nihaa doogaat dajinígo naaltsoos bichi'j' ádazh'dooliit doo.

Attendance At Meetings

IEP team álah yileehgi anítah dooleet yéegi doo ná bíghah silj'góogo school district éí aníth dooleetgo ha'át'éhígoda ná adeidooliit. Éí béesh bee hane'go doodaii' video choo'jigo bee hane'go ná adeidooliit. School district éí ata' halne'é, doodaii' sign language yee ata' halne'é ta' hwiindzin ladáá' ta' déizhdookit.

School district éí IEP team bit álash dooleet, ákot'ée ndi school district éí álah á'dooleetgi dóó oolkit dooleetgi t'áadoo bit atgha'deet'áqgóogo áádóó nihaa díináát danííid ndi doo ná bíghah dago éí t'áá álash dooleetgo bee nídahozhdidoo'áát. School district éí béesh bee hane'é bee nich'j' hoone'gi áádóó hait'éego hasht'eedzaahgi, naaltsoos nich'j' ádaalyaagi áádóó nat'áq' naaltsoos anályaagi, azhé'é dóó amá bighangi doodaii' naalnishgi baa ídzaagi áádóó hait'éego t'á'yilaagi hazhó'ó bee hadilyaago naaltsoos bikáá' nidajiizoh doo.

IEP team íiyisi yee atah dah náhazt'ánígíí éí IEP t'áá álah ná'ádlee bik'eh nijídáah doo, ndi ta' éí ákwii doogaatgi doo bá bíghah dago naaltsoos bee lá é'élneehgoígíí ta' bá hadidiilíit. School district éí naaltsoos bee lá í'inílaa yéq' nideidookitgo IEP teamj' ta' atah dah sidáhígíí kot'éego t'éiya álah aleehgi doo doogaat da:

1. IEP team íiyisi ta' atah dah sidáhígíí yee binaanishii ádaat'éii doo baa hwiinít'j' dago; **doodaii'**

2. IEP team íiyisi ta' atah dah sidáhígíí yee binaanishii ádaat'éii baa hwiinít'j' dooleet, ndi azhé'é dóó amá índa IEP team éí IEP team ta' atah dasidahígíí éí IEP hadilneehgi yaa nitsékeesigi át'éego t'áá íídáq' naaltsoos yikáá' nayiidzohgo áyiilaago excuse ályaa doo.

Naaltsoos bee lá é'élneehgoígíí doo ta' ádeeshliit da nízingo éí IEP team íiyisi atah dah sidáhígíí éí álah aleehgi ts'ídá jidoogáát éí doodaii' álah aleeh yéq' t'óó náas nididoot'áát.

PROCEDURES WHEN DISCIPLINING CHILDREN WITH DISABILITIES

Ne'awéé' éí doo ákq'q' aat'jigóó biniinaa discipline ályaago éí bik'ehgo áda'álinii índa bee ach'áq dahólóonii ná holq, éí ne'awéé' 10 yiskaahj' altsé ó'ta'déq' ats'ánált'egoda éí ó'ta'gi bee aká aná'awo'ii ádaat'éii t'áá bee biká aná'awo' doo áádóó íahgóó bá bee anááhodoolniitgo t'áá ó'ta' yéq' gone' anídooleet.

Authority Of School Personnel Case By Case Determination

School personnel éí ha'át'éhígoda hoo'áqgo éí a'áq ní'áqgo hazhó'ó baa nitsáhákeesgo ádajit'j' doo, éí ó'ta'í bich'j' anáhóót'í'ii da'ó'ta'í bí code of conduct ta' kii'nít'j'goda, éí discipline é'élneehgo bik'ehgo áda'álinii binahj' íahj' daatsi' anáádoolt'eet hwiindzin doo.

General

School district éí t'áá altso ó'ta'í doo bich'j' anáhóót'í'ii bee discipline álinígíí t'áá éí bee, school personnel éí t'áá álkéé' t'áadoo 10dóó ba'aan ó'ta' yisk'áq'í á'tchíní ta' bich'j' anáhóót'í'ii da'ó'ta'í bí code of conduct ta' kiinít'j'goda éí ó'ta' gone' eelt'e yéegi náánálahj' interim alternative education (díí éí ó'ta'í biIEP team yee lá dadooleet), náánálahj'ida, doodaii' suspend ádeidooliit.

School personnel áldó' bá áhóót'í'go éí t'áá nááná sahdii misconduct biniinaa ó'ta'í atsáq' deiidoolt'eet, ndi ó'ta'go t'áá bi' yiháhígíí t'áá álkéé' 10dóó ba'aan ó'ta' yikáq'j' éí ndaga', ndi

éí atsáá deist'ego t'ahj'go anáánált'éego éí **Change Of Placement Because of Disciplinary Removals** áninéegi doo t'ah áneidoodliit da.

Áłchíní bich'j' anáhoót'i'ii éí t'ááta' yiháh bii' 10 yisk'áajj' ółta'gi eelt'e yéédeéé' bits'ánált'ego school district éí, azhâ náánáta' nááneiskâago ółta'déé' ats'ánált'e ndi ałdó', **woyahgi Services** áninéegi át'éego t'áá bíká aníjjah doo.

Services

Ółta'í bich'j' anáhoót'i'ii éí ółta'gi eelt'e yéédeéé' bits'ánált'ego náánáłahj' ółta' gone' anáánáált'ego éí bee bíká ana'awo'ígíí t'áá bee bíká ana'awo'da doo.

School district éí ółta'í bich'j' anáhoót'i'ii ółta'gi eelt'e yéédeéé' éí t'áá ółta'go bii' yiháhígíí **t'áadoo** 10 yłkááhí bits'ánált'ego éí bíká aníjjah dooleetgi **doo** íyisí haq siláa **da**, ndi ółta'í doo bich'j' anáhoót'i'ii éí t'áadoo 10 yłkááhí ółta'déé'ats'ánált'ego bíká aníjjahgo t'éiyá.

Ółta'í bich'j' anáhoót'i'ii ółta'gi eelt'e yéédeéé' éí t'áá ółta'go **10dóó ba'aan** yisk'áajj' bits'ánált'ego éí:

1. Ółta'gi bee aká ana'awo'ii áádóó ółta'í IEP bá bináhasť'ánéegi bá bidoolniitgo t'áá bee baa áhayáq doo, áko t'áá altsogóó baa da'ółta'ii t'áá yee atahgo íhool'aah doo, ndi éí t'ahj' haz'áago íhool'aah doo; **áádóó**
2. Doo ákqó aat'jldgi yéé doo anáádooniit da biniyé functional behavior assessment dóó behaviorial intervention services áádóó modifications bee na'nitinii bich'j' kodoolniit.

Ółta'í bich'j' anáhoót'i'ii éí ółta'gi eelt'e yéédeéé' t'áá da'ółta'go bii' yiháhígíí 10 yisk'áajj' bits'ánált'ego áádóó díí éí t'áá ółta'go t'áá ałkéé' 10 yisk'áajj'doodaii' 10 yisk'áajj' bich'j'íj' ats'ánált'ego áádóó ats'ánált'egi éí doo t'ahj'go anáánált'é da doo (**Change in Placement Because of Disciplinary Removals** áninéegi diníł'iił). Áádóó school personnel éí ółta'í ya'ółta'ígíí ta' éí háidígíí t'áá altsogóó baa da'ółta'ii t'áá yaa íhool'aah doogo éí t'áá bee bíká ana'awo' doo dajinígo nidabizhdiłkid doo,

ndi éí doodaii' IEP bá bináhasť'ánéegi bá bidoolniitgo t'áá bee bíká ana'awo' doo.

Ats'ált'egi éí t'ahj'go anáánált'ego éí ółta'í bilEP team éí t'áá altsogóó baa da'ółta'ii t'áá yaa íhool'aah doogo bá ya'át'éhii bee bíká aníjjahgo bá baa nidajit'j' doo, ndi éí t'ahj' haz'áago íhool'aah doo, áádóó IEP bá bináhasť'ánéegi bá bidoolniitgo t'áá bee bíká ana'awo' doo.

Manifestation Determination

Ółta'í bich'j' anáhoót'i'ii t'ahj'go anáádoolt'e ha'níigo éí t'áá ółta'go 10 yisk'áajj' bii', háálá éí da'ółta'í bí code of conduct ta' kiinít'j'go biniinaa (**Change in Placement Because of Disciplinary Removals** woyahgi bikáa'gi diníł'iił) t'ahj'go anáánált'éego éí school district, azhé'é dóó amá, áádóó áhoót'éegi bit béedahózingo IEP team da'atahígíí (azhé'é dóó amá áádóó school district ádaanígo) éí ółta'í binaaltsoos bii'déé' t'áá át'é bídadéet'j'go bee si'ánígíí hazhó'ó baa dah íishdooltah, éí ółta'í bilEP bee hadit'éego ályaaígíí, ba'ółta'í ta' ha'íisidígíí, áádóó azhé'é dóó amá díí bídadéet'j'go bit bééhózinígíí binahj' kot'éego bee nídahozhdidoo'áát:

1. Doo ákqó aat'jldgi doo hazhó'ó bééhózingóogo éí ółta'í bich'j' anáhoót'i'gi biniinaa daats'í ádzaa, doodaii' t'áá bí áádóó t'ahdóó yee ádihodiit'j'; **doodaii'**
2. Doo ákqó aat'jldgi doo hazhó'ó bééhózingóogo éí school district éí ółta'í IEP bá hadilyaa yéé t'áadoo bee bíká ájiije' da.

School district, azhé'é dóó amá, áádóó áhoót'éegi bit béedahózingo IEP team da'atahígíí éí díí doo binahj' ádzaa dago éí ółta'í bich'j' anáhoót'i'gi biniinaa át'j' lá daaní doo. Áádóó ałdó' school district, azhé'é dóó amá, áádóó áhoót'éegi bit béedahózingo IEP team da'atahígíí éí school district éí ółta'í IEP bá hadilyaa yéé t'áadoo bee bíká ájiije' dago biniinaa ákodzaa lá hodi'dooniit, áko district éí t'áá ákqó tsjłgo hasht'edazhdooliit.

Determination that Behavior was a Manifestation of the Child's Disability

School district, azhé'é dóó amá, áádóó áhóót'éegi bił béeedahózingo IEP team da'atahígíí éí ółta'í bich'j' anáhóót'i'gi biniinaa doo ákqó aat'jld lá daanígo IEP team kót'éego áda'dooliit:

1. School district éí functional behavioral assessment ta' ádazhdooliit, ndi school district éí ółta'í t'ahdoo doo ákqó anééh yéédáq' t'áá ídáq' functional behavioral assessment bá ádajiilaago biniinaa tahj'go anáánált'é, áádóó behavioral intervention plan bá ádajiilaa: **doodaii'**
2. Behavioral intervention plan t'áá ídáq' hadilyaago éí hazhó'ó nidinool'iit, áádóó bee bich'j' hadoodzohgo hazhó'óda háádidooniit.

Ndi woyahgi **Special Circumstances** anígí school district éí ółta'í bits'adajist'é yéedéé' nát'áq' áajj' anídazhdoolt'eet, ákondi azhé'é dóó amá áádóó district éí tahj'go anáánolt'é daanígo yee ałgha'deet'áqgo binahj' behavioral intervention plan hazhó'ó haadidooniit.

Determination that Behavior was not a Manifestation of the Child's Disability

Ółta'í doo ákqó aat'jldgo éí da'ółta'í bí code of conduct kiinit'j'go éí ółta'í bich'j' anáhóót'i'gi **doo** binahj' ádzaa **dago** áádóó éí t'áá atkéé' 10 yisk'áajj' tahj'go anáádoolt'éego bee discipline ádoolniit, school personnel éí ółta'í doo bich'j' anídahazt'i'ii bik'ehgo discipline aalínígíí éí ółta'í doo bich'j' anáhóót'i'ii t'áá éí bee discipline ádoolniit áádóó dakwiida yisk'áajj' discipline álneeh doojj' ałdó' t'áá éí bike'hgo discipline ádoolniit, ndi school éí bee aká aná'awo' ádaat'éii t'áá bee bika anijjah doo. Ółta'í biIEP team éí interim alternative educational yee yiká adoojah.

School district éí t'áá altso ółta'í bee discipline álínígíí t'ahdoo bee discipline ádajileehgógo éí ółta'í bich'j' anáhóót'i'gi daats'í yiniinaa aat'jldigi altsé hazhó'ó bééhodoozingo bá ádazh'dooliit, éí hazhó'ó baa hwiidnoot'iitgo

binahj' haa nidzáajj' da altsé ats'aadoolt'eet doodaii' ółta'déé' t'óó ats'aadoolt'eet.

Special Circumstances

Ółta'í bich'j' anáhóót'i'gi daats'í yiniinaa aat'jldigi bééhoozingo school personnel éí interim alternative educationj'go ádazhdoolt'eet éí t'áá ółta'go 45 yisk'áajj' ádazhdooliit (dii éí ółta'í biIEP team ádaanígo), éí ółta'í kodzaagoda:

1. Ółta'gi doodaii' PED doodaii' school districtda t'áadoo le'é nideis'áqgo yaa naakaigi bee atídoolniit taidílégo;
2. Ółta'gi doodaii' PED doodaii' school districtda t'áadoo le'é nideis'áqgo yaa naakaigi azee' tsí'nda'iitáhígíí ádaat'éii chojoł'j'go, doodaii' haq nahanihgo doodaii' azee' doo ya'adaat'éii haa nahanihgo tazhdijahgo; **doodaii'**
3. Ółta'gi doodaii' PED doodaii' school districtda t'áadoo le'é nideis'áqgo yaa naakaigi ta'da t'áá yéigo atijilaago.

Definitions

Controlled substance éí azee' doodaii' náánáta' azee' tah ádaat'éhígíí dii biyaadóó íishjání ádaalyaaígíí schedules I, II, III, IV, or V in section 202(c) of the Controlled Substances Act (21 U.S.C. § 812(c)).

Illegal drug éí azee', ndi éí azee' hazhó'ó choo'ínígíí doodaii' azee'íí'íní haa neiniígíí doodaii' bee haz'ánii bee bik'ehgo nijijaahgo éí binahj' choo'j' doodaii' Waashindoon bibee haz'ánii bik'ehgo choo'ínígíí doo éí aahyilnii da.

Serious bodily injury éí t'áá yéigo ats'íis atelyaago biniinaada iiná nidoot'j'ha, áyoo át'éego ats'íis yinésaigo, t'áadoo bahat'aadi ats'íis atelyaa, doodaii' ats'íis dóó yíni' bee yii'á.

Weapon éí ha'át'íí shj' choo'j'go ta'da bee diyoolyeet doodaii' yéigo bee atí'doolniit, ndi biih náwo'í bibéesh éí 2 1/2 inches áníttsohgo éí ndaga'.

Notification

School district éí ółta'í ła' da'ółta'í bí code of conduct kiinít'j'go biniinaa ła'hj'go anáádolt'éeł dajiniigi bee nídahozhdees'ąągo éí t'áá éí bijj'gone' azhé'é dóó amá bit dahozdoolnih, áádóó naaltsoos Procedural Safeguards Notice wolyehígíí ła' baa dazhdootsós.

Change of Placement Because of Disciplinary Removal

Ółta'í bich'j' anáhoót'í'ii éí ółta' dooleet gone' eelt'e yéędęę' náánáłahj'go anáánált'éełgo éí:

1. T'áá atkée' 10 yisk'ąąj' ółta'dęę' bits'ált'ego; **doodaii'**
2. Ółta'í éí dakwíidi shj' ats'ánalt'eehgo t'áá éí t'éiya yaa naaghąągo biniinaa éí:
 - a. T'áá ółta'go bii' yihahígíí 10 yisk'ąąj' t'áá atkée' ats'ánalt'eehgo;
 - b. Ółta'í éí t'ááłá'ígíí yee ádináhódiilt'j'go biniinaa ółta'dęę' bits'ánalt'eehgo; **áádóó**
 - c. Kot'j'go biniinaa éí ánidzáj' ats'ánabidilt'eehgi, áneel'ąądi, áádóó t'áá ahiłkée' nahj' hááb' dilt'eehgo.

Azhą ółta'í éí dakwíidi shj' ats'ánalt'eehgo t'áá éí t'éiyá yaa naghąągo biniinaa náánáłahj'go anáánált'eehgo school district éí díí t'áá ał'ąą ní'ąągo yá nidaho'diyii'aah, ndi díí doo ákot'ée da ha'níigo éí due process hearing bee áádóó baa hwiinít'j'go bá nihódiit'ááh.

Determination of Setting

IEP team éí interim alternative educationalj' éí ółta'í náánáłahj'go anáánált'eehgo biniinaa ółta' dooleet gone' eelt'e yéędęę' bits'ánalt'e'gi áádóó **Additional Authority dóó Special Circumstances** wohdahgi bikáa'gi binahj' bee ats'áabideelt'e'gi baa nidajít'j' doo.

Appeal

Azhé'é dóó amá be'awée' bich'j' anáhoót'í'ii éí díí doo hoł ákot'éeęógo due process hearing ła' yiizhdookit:

1. discipline é'él'j'gi bee nihodeet'aahgo ádaalne'ígíí; **doodaii'**
2. wohdahgi manifestation determination ályaaígi.

School district éí ółta'í t'áadoo náánáłahj'go anáánált'egógo t'áá bí doodaii' náánáłta'da biniinaa atídooniit danizingo éí due process hearing ła' déizhdookit.

Expedited Due Process Hearing

Azhé'é dóó amá doodaii' school district éí discipline bee é'él'j'gi binahj' ółta'í náánáłahj'go anáánált'eehgo bee nihodeet'aahgi doodaii' manifestation determination appeal ádoolniit nízingo due process hearing yiizhdookit, éí wohgi **Due Process Hearing Procedures** bikáa'gi bik'ehgo há baa hwiidinóót'j'it, ndi kot'éeęo t'éiya doo:

1. PED éí t'áá tsj'j'igo baa hwiidinoot'j'itgo ádazh'dooliit, díí éí nihá baa hwiidinoolt'j'it daanígo dayiik'ed yéę bijj'dóó t'áá ółta' bik'eh t'áadoo 20 bilaah yiłkaahí ahodooniit, áádóó baa náhast'j'dóó t'áá ółta' bik'eh 10 yisk'ąąj' ła'yidzaa doo.
2. Ndi azhé'é dóó amá índá school district éí áłah adooleet yéę doo áłah deedleet da dajiniigo naaltsoos bee ádazhdooliit, doodaii' mediation bee atłghadazhdi'doot'aat, due process complaint notice hach'j' ályaadóó éí t'áadoo 7 yiłkaahí hasht'ehodooniit biniiyé áłah jidooleet. Baa hwiidinoot'j'it biniiyé t'áá áłah adooleet, ákondi due process complaint haitsoos yéędóó t'áadoo 15 yiłkaahí atłs'ąądęę' atłgha'deet'ąągi hoł ya'ádaat'éeęo t'éiya.

t'áá tsj'j'igo due process hearing ályaa yéę éí ła' appeal ádeeshiit nízingo éí ákodooniit éí

náánáŋa' due process hearings alínígi t'áá éi bik'ehgo á' doolniiŋ.

Authority of Due Process Hearing Officer

Hearing Officer t'áá ahéhoof'éeego aa nitsékeesii niljigo éi due process hearing yiyotwot doo áádóo nihodí'aah doo.

Hearing Officer kot'éeego á'dooliiŋ:

1. Wohdahgi **Authority of School Personnel** ániigi doo bik'ehgóó é'élyagóogo doodaii' óŋta'í bich'j' anáhóót'i'igi yiniinaa aat'jiggi bééhódzini ályaago óŋta' dooleet gone' eelt'e yéédéé' bits'ált'e nt'ée'go ákone' ánéidoot'eet; **doodaii'**
2. Óŋta'í bich'j' anáhóót'i'ii náánáŋahj'go anáánált'ego éi interim alternative educationj' óŋta' dooleetgo doo 45 bilaah yidootkáŋŋ da, éi Hearing Officer éi óŋta' dooleet gone' eelt'egi t'áá ákone' óŋta'go t'áá bí doodaii' náánáŋa'da atíidooliiŋgo át'éeego biniinaa kót'éeego yee nihodidoo'aat.

School district éi óŋta'í óŋta' dooleet gone' eelt'e yéé t'áá ákone' óŋta'go t'áá bí doodaii' náánáŋa'da atíidooliiŋgo át'é danizingo éi aa hwiinít'ínigíi bik'ehgo áná'ooniiŋ doo.

Placement during Appeals

Azhé'é dóó amá doodaii' school district éi disciplinary bideet'j'go due process hearing ŋa' jiikeedgo naaltsoos nizhnitsoosgo éi óŋta'í interim alternative educationj' t'áá óŋta' doo (ndi hazhé'é dóó hamá áádóó school district biŋ t'áá da'ákoŋgo t'éiya), éi Hearing Officer ŋa' as'jijj' doodaii' ats'ááhodilt'ego bíghahj' áhalzhiizhgo éi wohdahgi **Authority of School Personnel** anínigíi át'é, díi éi t'áá haají shj' altsé baa hoolzhiizhgo biba' áhat'ée doo.

PROTECTIONS FOR CHILDREN NOT YET ELIGIBLE FOR SPECIAL EDUCATION AND RELATED SERVICES

Ne'awéé' bich'j' anáhóót'i'go át'éeegi school district biŋ béédahózingo áádóó éi special education dóó bee aká ana'awo'ii ádaat'éii

ne'awéé' t'ahdoo bá bee ŋa' ha'nii da ndi, ne'awéé' éi díi biyaadóó ach'áŋ daholóonii bá holóŋgoda át'é.

Óŋta'í ŋa' special education dóó bee aká ana'awo'ii ádaat'éii t'ahdoo bá bee ŋa' aleehgóogo áádóó da'óŋta'í bicode of conduct kiinít'j'go, ndi school district éi (wohyahgi anínigíi át'éeego) díi da'óŋta'í bicode of conduct t'ahdoo kiit'j' yéédáŋŋ óŋta'í bich'j' anáhóót'i'go át'éeegi biŋ béédahózin, áko biniinaa discipline áda'iila, nt'ée' óŋta'í bich'j' anáhóót'i' lá, áko óŋta'í éi bich'áŋ hólóonii yee ách'áŋ hadooziŋ.

Basis of knowledge for Disciplinary Matters

School district éi óŋta'í bich'j' anáhóót'i'gi biŋ béédahózingo át'é hwiindzin doo, t'ahdoo biniinaa discipline álnééhgóó éi:

1. Azhé'é dóó amá éi díi ho'dii'áŋgo éi óŋta'gi bídahólnihii doodaii' óŋta'idóó personnel gone' bóhólnihigíi, doodaii' óŋta'í ya'óŋta'í éi nihe'aw'ée' special education áádóó bee aká a'doowofii ádaat'éii t'áá íyisí yidin niljigi át'é jinígo naaltsoos ŋa' bich'j' ajiilaago;
2. Azhé'é dóó amá éi IDEA biyaadóó special education dóó bee aká a'doolwolii ádaat'éii bee evaluate ádoolniiŋ jinígo jiikeed nt'ée'go; **doodaii'**
3. Óŋta'í ya'óŋta'ígíi doodaii' school district personnel éi óŋta'í t'áá atháŋ doo ákóŋ aat'iilgi éi school district special educationj' director nilínigíi doodaii' school district personnel gone' bóhólnihii biŋ dahoone'go.

Exception

School district éi óŋta'í bich'j' anáhóót'i'gi doo biŋ béédahózin da hwiindzin doogo éi:

1. Azhé'é dóó amá éi be'awéé' evaluate ádoolniiŋgi t'ahdoo ŋa' yá yokeedgóogo doodaii' special education doo yá yinizingóogo; **doodaii'**

2. Ółta'í éí evaluate ályaa áádóó IDEA binahjǵo éí ółta'í doo bich'ǵ' anáhóót'í' da lágo bééhoozingo.

Conditions that Apply if There is no Basis of Knowledge

Ółta'í éí t'ahdoo discipline álnééhgóogo school district éí ółta'í bich'ǵ' anáhóót'í'gi doo bił béédahózin dago (wohdahgi áninígi át'éego) éí ółta'í doo bich'ǵ' anáhóót'í'ii t'áá éí yee doo ákqó aat'jǵdigi bee discipline ádaalnéhígíi t'áá éí bee discipline ádoolniłgoda át'é.

Ndi, ółta'í éí discipline ályaaago áádóó evaluate ádoolnił hodo'niigo éí t'áá hatsxǵłigo á'doolnił. Evaluation altso hadilyaaǵ' ółta'í éí ółta' dooleet niilt'ǵ' yęę gone' t'áá ółta' doo, éí haanidzahjǵ' da altsé ats'ánalt'eelgoda doodaii' t'óó ats'áá bidí'doolteelgoda ałdó' t'áá ákót'éé doo. Áádóó ółta'í éí bich'ǵ' anáhóót'í' lá hodo'niigo, éí school district evaluate áda'iilyaagi, áádóó azhé'é dóó amá yee it hoone'gi, school district éí special education áádóó bee aká a'doowofii ádaat'ėii IDEA anínígíi bee aká ázhdoojah, discipline é'él'jǵgi t'áá bił.

REFERRAL TO AND ACTION BY LAW ENFORCEMENT AND JUDICIAL AUTHORITIES

Ółta'í bich'ǵ' anáhóót'í'ii bee haz'ánii łá' kiit'jhgó IDEA éí school district siláoǵi bídahólníihii yich'ǵ' hodoólnihgo yá yee has'á, ndi ółta'í éí special education áádóó discipline ályaaagi binaaltsos yich'ǵ' kwiidooliit.

IDEA doo kódoonił da:

1. Ółta'í łá' bich'ǵ' anáhóót'í'ii bee haz'ánii kiit'jhgó school district éí siláo bídahólníihii t'áadoo bich'ǵ' dahotne'é doo yidídoonił da; **doodaii'**
2. Ółta'í łá' bich'ǵ' anáhóót'í'ii bee haz'ánii kiit'jhgó éí state law enforcement dóó judicial authorities éí federal dóó state bibee haz'ánii yee nidadoólnishgi doo nahjǵ' yits'ąą kódeił'jǵ da.

School district éí ółta'í łá' bich'ǵ' anáhóót'í'ii bee haz'ánii kiit'jhgó yaa hoolne'go éí:

1. Ółta'í special educationǵi dóó discipline ályaaagi naaltsos bee hadit'ehígíi siláo bídahólníihii baa doojihgo binahjǵ' bee ééhózinii át'éé doo; **áádóó**
2. Family Education Rights and Privacy Act (FERPA) wolyéhígíi yee has'ánijǵ' t'ėiya ółta'í special educationǵi dóó discipline ályaaagi naaltsos bee hadit'ehígíi siláo bídahólníihii baa doojih.

REQUIREMENTS FOR UNILATERAL PLACEMENT BY PARENTS OF CHILDREN IN PRIVATE SCHOOLS AT PUBLIC EXPENSE

School district éí private school doodaii' t'áá jíik'e public education bohónéedzánígíi (FAPE) t'áadoo łá' nich'ǵ' ch'ideis'ąągóogo ne'awée' éí private schoolǵi ółta'gi bee shich'ǵ' ná'ásdláa doo ninizingo ná bee ahóót'í'; ndi, bik'ehgo áda'alínígíi bik'eh a'diiliłgo IEP team áłah nadleehígíi ákót'éego díi yidikił.

Ne'awée' bich'ǵ' anáhóót'í'go private schoolǵi ółta'go, doodaii' t'áá jíik'e public education bohónéedzánígíi ne'awée' bá hólq nidiiniłgo, áádóó private schoolǵi she'awée' nidoolt'eeł diiniłgo IDEA éí school district ná yik'e ásląą doogo doo yá yee has'ąą da, éí díi special education áádóó bee aká a'doowofii ádaat'ėii ałdó'. Ndi, private school éí school districtǵi bił haz'ąągo ne'awée' t'áá bił woltah doo, éí bizhé'é dóó bimá private schoolǵi niiniłt'jǵgo bee bich'ǵ' anáhóót'í'ii ádaat'ėii éí IDEA yee has'ąągo kwé'é bikáá' 34 C.F.R. §§ 300.131 through 300.144.

Reimbursement for Private School Placement

School district éí t'áadoo ná lą da'ateehi doodaii' referral t'áadoo ná adeilėhi ne'awée' éí private schoolǵi ółta' dooleet biniyė íniłt'e'go éí courtđęę doodaii' Hearing Officer łá' éí agency nich'ǵ' náádadoodleełgo ídooliit, háálá private schoolǵi ne'awée' t'ahdoo bá hadil'ėéhgóó agencyđęę t'áá jíik'e pubic education bohónéedzánígíi t'áadoo łá' nił ch'ideiiz'ąą da, áádóó private schoolǵi niilt'jǵgo yá'át'ėéh. Azhá kwe'é niłt'jǵgo PED dóó school district state standards bik'ehgo áda'alíinii doo bik'ehgo

é'élyaa da ndi Hearing Officer doodaii' courtde' éi ne'awée' ótta'gi niiniit'jigi t'áa bíghah dadidooniit.

Limitation on Reimbursement

Wohdahgo nich'j' náadadoodleet niineegi éi t'áa bi'ohigo doodaii' doo bee lá á'dooteet da.

1. Éíł (a) Ts'ida ákée'di IEP bił áłah sinilj' yéedáq' éi ne'awée' public schooldóo t'ahdoo nahji' hanit'e yéedáq', school district éi ne'awée' t'áa jik'e public school bohóneezánigíi ta' áájí nídoolteet dadiiníid yéegi dooda diininiidgi, áádóo átdó' baa níni' yéę índa she'awée' éi public expense bee private schoolj' ninisht'eeh diiníid yéegi IEP team áłah nadleehigíi t'áadoo bee bił hwiinilne' da; **doodaii'** (b) Neeznááj t'áa da'iniish gone' t'áadoo bíghah yitkaahí (holidays t'áa bił wolta') ne'awée' public schooldéé' t'ahdoo bits'ánit'egóo t'áa bilajj' written notice school district t'áadoo ta' bich'j' ínilaa da;
2. Ne'awée' éi public schooldóo t'ahdoo bits'ált'egóo school district éi ne'awée' evaluate ádoolniit daanigo prior written notice t'áa ídáq' naadéistsooz (éi bohóneezánigíi índa t'áa ákót'éhigíi át'éego biniyé evaluate é'élyaaagi átdó' bikáá' doo), ndi ne'awée' t'áadoo bił yini'aash da; **doodaii'**
3. Courtde' yee nidahodeez'áagi éi doo ákót'éégóo á'iinilaa daanigo kót'éego á'doolniit.

Ndi, nich'j' náa'doolyeetgi éi:

1. Doo t'áa bi'ohigo da doodaii' bee lá adooteet háálá notice t'áadoo neiltsosgóogo: (a) School district éi notice baa diiltsosgi yiniinaa daníneest'ah; (b) Wohdahgi áníngíi notice éi hait'éego baa dooltsosgi t'áadoo yee nił dahoolne'; **doodaii'** (c) Wohdahgi compliance bik'ehgo

é'élyaaago bits'áqádóo ne'awée' atidooniitgoda át'é; áádóo

2. Courtde' doodaii' Hearing Officer yee nihodini'ánigíi éi doo t'áa bi'ohigo da doodaii' bee lá adooteetgo azhé'é dóo amá éi notice ádaat'éii t'áadoo yee it íishjání í'ilaa dago: (a) Azhé'é dóo amá éi naaltsos doo yótta' da doodaii' Englishji' doo ak'e'et'chj' da; **doodaii'** (b) Wohdahgi compliance bik'ehgo é'élyaaago bits'áqádóo ne'awée' atidooniit.

SPECIAL EDUCATION DISPUTE RESOLUTION PROCEDURES

Dispute resolution procedures wolyéhigíi, éi Facilitated IEP Meetings, Mediation, State Complaints dóo Due Process Hearings daolyéhigíi t'áa bił, éi school district bił ałgha'dit'aahgo hasht'edoolniit biniyé choidii'itgo ná bee haz'á.

State dóo federal special education bibee haz'ánii éi azhé'é dóo amá be'awée' bich'j' anáhóót'í'ígíi ótta'gi łahdóo yee yiká anal'wo' dooleetgi la'ígóo bá dahólóqo yá áyósin. Ni áádóo school district éi ne'awée' special education ótta'gi bídadéet'í'ii ta' bee ałgha'dit'aah haléehgo hasht'edaatehgo bee áhił naatnish bidí'ni.

Ne'awée' IEP bá hadilyaaigíi doodaii' ótta'gi school district bił ałgha'dit'aah haléehgo éi hasht'edoolniit biniyé t'áa ni doodaii' districtda IEP áłah náadoodleetgo bee nihodoo'aal.

Ni dóo school district bił ałgha'dit'aahgi doo hasht'eenééhgóogo éi náanálahgo náahast'áqago bee hasht'edaalne'. Éi mediation, Facilitated IEP áłah yileehgo, state complaints, áádóo impartial due process hearings. Díi t'áata'í ní'ánigo ał'aa át'éego yee nahas'áqago bee dahóló, kodóo yaa halne'.

FACILITATED IEP MEETING (FIEP)

Díi Facilitated IEP áłah yileehigíi éi IEP team áłah yileehgo éi t'áa ahéhoót'éego aa nitsékeesii

niljigo yił áłah yileeh. Bí éí hazhó'ó áłch'j' yáti'go a'ósín áádóó IEP team éí ółta'í ółta'gi yídin nilínii binahj' IEP bá hadilj. Doo hazhó'ó áłch'j' hada'iisdzj'góogo doodaii' hasht'ehodooniitgi t'áá nant'ahgo át'éego éí Facilitated IEP team bił áłah jileehjigo ya'át'ééh. Facilitator nilínigí éí azhą ałgha'dit'aah dahólqo ndi yiká análwo', áádóó IEP team t'áá át'é ahił nidaalnishgo yik'ideez'j' IEP hadidoolniitgi hazhó'ó bina'anish. Facilitated IEP áłah yileehgo éí t'áá át'é dajitah doo. Díí Facilitated IEP áłah yileehigí bee áłah jileehgo IDEA doo íyisí yee has'ánii át'é da.

IEP Facilitation éí kot'éego naalnish:

- Áłah áleehgi ółta'í yídin nilínii áłtsé baa nitsákees
- T'áá ajitso kot'é dajinii doo
- T'áá ajitso hazhó'ó da'jiists'ąq doo hodo'ni
- IEP baa hwint'jigo t'áadoo t'áála'ígíí baa háádazhdiindzihí
- Áłah nadleehigí hazhó'ó nidahojí'ąqgo bee dah jítkeed doo
- Áłah nadleehigí hazhó'ó áhił nidaalnishgo IEP hadidoolniit
- Díí biniyé IEP team áłah nadleeh: initial, annual, re-evaluation, review dóó revision
- Impartial facilitator choo'jigo éí doo áłts'ąjį ninaálwo' da, doo ak'eha'ahígíí doodaii' ádihótniigo kot'éego ninígíí éí dooda

*IEP Facilitation is **not**:*

- Advocate nilj'go doo áłts'ąjį yá yáłti'go
- Mediation doo nilj' dago t'áá nanit'inee ałgha'deet'ą
- Due process
- Náánáta'da éí hóneesná áádóó baa hóneezná ní

State complaint doodaii' due process hearing biniyé **níłtsoozdóó bik'ijí** PED éí Facilitated IEP áłah nadleehigí éí Alternative Dispute

Resolution option át'éego yá yis'ą. FIEP éí PED bik'ehgo é'élyago azhé'é dóó amá índá school district éí doo yik'é áłąq da.

State complaint doodaii' due process hearing, éí doodaii' t'áá haaí hoolzhishgoda, **t'ahdoo** biniyé níłtsoosgóó school district éí Facilitated IEP áłah nadleehigí ta' ná ádeidootiit, ndi íinizingo t'éiyá. Facilitator yaq íłjigi school district yik'eh ní'dooleet.

Impartial Facilitators

PED éí independent, statedéé' bee lą bido'nínii, facilitator íłjį dooigi nabidi'neest'ąq'go special education dóó bee aká a'doowołii ádaat'éii bibee haz'ánii dóó bibik'ehgo áda'álinii bił béédahózinigíí áádóó facilitation bina'anishgi nidabidi'neest'ąqgo choidoo'iłii át'éhigíí nihá nídeidiit'eéh. PED éí facilitators ałnááhookahgo ahihoolt'éego át'éego náádayiidlá. School district éí IEP Facilitation ta' íleehgo district éí facilitator ta' nidoolt'eelgi baq naaslá, díí éí PED yizhi' atkéé' yisnígíí atah bízhi' yiszoh, éí doodaii' bízhi' doo atah yiszoh daaígíí ta' nizhdidoolt'eet. School district éí IEP Faciliations dóó facilitators ta' nididoolt'eelgi t'áá bí bik'ehgo dooleetii yik'ehgo áda'aałj.

Requesting a Facilitated IEP Meeting from the School District

State complaint doodaii' due process hearing t'ahdoo ta' yiníkeedgóó, FIEP ta' yideeshkid nízingo school district bipolicies doodaii' FIEP yee has'ánii binaaltsoos ta' biidiikił. School districtgi Special Education Director nilínigíí éí Facilitated IEP meeting school district ta' shá á'dooliit bidingiiniit.

Requesting a Facilitated IEP Meeting from the PED

Baa saad hazłj'ii Facilitated IEP Meeting bee shá hasht'ehodooniit nízingo éí written request ta' hadidiiliit, díí éí state bich'j' complaint hadilaago doodaii' due process hearing yiníkeedóó bik'ijj', áádóó PED bich'j' ádiiliit. PED biwebsite bii' éí Facilitated IEP Meeting wohkeed biniyé naaltsoos bee hadilne'ígíí béé'ályaago bii' hólq.

Ndi t'áá ni ʔah át'éego naaltsoos ʔa' bee hadideeshʔiit nízingo ná bee ahoot'i', ákondi website bii' bee hadit'ehígi bik'ehgo hadidiiliit. Facilitated IEP Meeting ʔa' yídeeshkiit nízingo éi written request íinilaa yéq koj' mail doodaii' fax ádiiliit: PED Special Education Division: 120 South Federal Place, Room 206, Santa Fe, NM 87501, (505) 954-0001 (Fax). Model formígíi ʔa' nidideestsoos nízingo éi ʔa'da yee shiká ádoolwoʔ nízingo doodaii' Facilitated IEP Meeting ʔa' baq na'ídiʔkidgo éi Special Education Division bich'j' hodiilnih, (505) 827-1457 doodaii' website spedfeedback@state.nm.us bii' hadidíi'ii.

T'áá altsadéq' t'áá ajita' éi Facilitated IEP Meeting á'dooleet jidiiniidgo algha'jideet'áqgo PED éi facilitator ʔa' yiidookiit.

Mediation

Mediation éi t'áá alchishdéq' éi náánáʔa'da ahéhoot'éego aa nitsékeesii biká iilwo'go baa saad hólóonii hasht'ehodooniit biniyé yit yaa nidaat'jijh. Mediation éi PED bits'áádóó deest'i', éi baa saad hólóonii ni dóó school district biʔ hasht'edoolniilgo IDEA biyaadóó bee hasht'edaalne'. Mediation éi PED bits'áádóó, áko ni doodaii' school district doo bik'é ni'dooteet doo.

IDEA biyaadóó éi baa saad hólóonii Mediation bee hasht'edaalne'go nihá sí'q. Formal state complaint doodaii' due process hearing t'ahdoo wohkeedgóó Mediation ʔa' yiizhdookiit. Áádóó formal state complaint doodaii' due process hearing t'áá íidáq yiniikeedgo éi Mediation aldo' saad hólóqgo bee hasht'edaalne'.

The IDEA requires that mediation:

1. Ni dóó school district t'áá nihí bee nihíhólníihgo choidooliit;
2. Due process hearing ádooleet yéqgi doo ná lq ádooleet da doodaii' doo t'óó náás bee hoot'aat da doo, doodaii' IDEA biyaadóó ná bee haz'áanii t'óó hats'áqjij kwól'jij doogo doo bee choo'jij da; áádóó

3. Bee bá ahóót'i'ii dóó ahéhoot'éego aa nitsékeesii mediator nilínigíi éi mediation bee oonishgi bee nabidineestáq'ii t'éiya yindoolnish.

Mediation biniyé áʔah aleehgo éi hazhó'ó bináhat'áah doo áádóó ni índa school district t'áá bá dabíghah gone' bá nidajii'aah doo. PED yee has'áqgo éi mediator niiltjídóó t'áadoo 14 bilaah yiʔkaahí mediation altsó ádazhdooliit.

Ni dóó school district éi mediation bee lq da'asdljijgo naaltsoos ílinii át'éego bee ch'idoonish. Díi naaltsoos ílinii mediation góne' baa nahast'jijgi confidential ályaa doo áádóó nááná ʔa'da due process hearing anáá'alneehgoda doodaii' aahwiinit'jij góne'da doo choidoo'iit da. Díi naaltsoos bee algha'deet'ánigíi sign ádiiliit áádóó school districtgi bóhólníihii yá sizíinii aldo' sign íidooliit.

Naaltsoos mediation bee algha'deet'áqgo sign ályaaogíi éi ílinii át'éego bee oonish doo, state biʔ nahaz'áq'góó aahwiinit'jij góne' state bibee haz'áanii bee bóhólníihii kot'éhigíi baa dahwiinist'íinii hoʔ béédahózin doo doodaii' federal districtjij aahwiinit'jij góne' aldo'.

Impartiality of mediator

IDEA éi mediators danilínii kot'éego yá bee ahóót'i'go áyósin. Éi PED doo bá nijilnish da doo, doodaii' school district da'ólta'jij doodaii' ne'awéé' ólta'gi doo yinaalnish da doo. Áádóó personal doodaii' professionalgoda doo ʔa' honaanishgo ajit'jij da doo, áko mediator ídljijgo bináhóji'aahii doo yit atk'idjij niljij da doo. Azhá ʔa'da éi mediator dooleetgo bá ahóót'i' ndi, éi PED doo yá naalnish da doo, háálá mediator jiljijgo éi PED hach'j' nida'iilé.

PED éi mediators bá ahóót'i' dooleetii yizhi' atkéé' yisnilgo áyósin. Éi special education dóó bee aká a'doowolii ádaat'éii bibee haz'áanii dóó bibik'ehgo áda'álinii biʔ béédahózin. PED éi mediators atnááhookahgo ahíhoot'éego át'éego naadayiidlá.

Requesting Mediation

Mediation biniyé written request ła' hadidiiliit. PED biwebsite bii' mediation wohk'eed biniyé naaltsoos bee hadilne'ígíí bée'ályaago bii' hóló. Ndi t'áá ni ła' at'éego naaltsoos ła' bee hadideeshliit nízingo ná bee ahoot'i', ákondi website bii' bee hadit'ehígi bik'ehgo hadidiiliit.

Mediation ła' yideeshkiit nízingo éi written request ínilaa yéę kójj' mail doodaii' fax ádiiliit: PED Special Education Division: 120 South Federal Place, Room 206, Santa Fe, NM 87501, (505) 954-0001 (Fax). Model formígíí ła' nidideestsoos nízingo éi ła'da yee shiká ádoolwoł nízingo doodaii' Mediation ła' baq na'iditkidgo éi Special Education Division kójj' bich'j' hodiilnih, éi (505) 827-1457 doodaii' biwebsitej' spedfeedback@state.nm.us bii' hadidii'it.

T'áá altsadéę t'áá ajíł' éi Mediation IEP á'dooleet jidíiniidgo ałgha'jideet'ągo PED éi mediator ła' yiidookit.

DIFFERENCES BETWEEN A STATE COMPLAINT AND DUE PROCESS HEARING

Facilitated IEP Meetings dóo Mediation doo t'éiyá choo'j' da, state complain process doodaii' due process hearing yidiikiłgo éi school district bił saad hólóqgo hasht'ehodooniit biniyé choo'j' doogo ná bee ahoot'i'. IDEA bik'ehgo é'élínií éi state complaints dóo due process hearing ał'ąq at'éego bik'ehgo é'élínií bee hóló. Wohdahgi ánińigi ła'da doodaii' organization ła', éi school district, PED, doodaii' náánáłahdéę' agency ła' éi IDEA yee has'áanii kiinit'j' jiniigo state complaint nizhdootsos. Áádóo binahast'áanii doodaii' bidoonishgi dooda hwiindzingo doodaii' bééhoozin yéęgi ła' anályaago, evaluation, doodaii' ółta'í bich'j' anáhóót'i'ii ółta' dooleetgi niiltj'gi, doodaii' t'áá jíík'e public education bohónéedzánigíí ółta'í bá hólóqgo at'éego díí bił ahídadéet'i'go biniinaa ni doodaii' school district t'éiya due process hearing biniyé ni'dootsos.

State complaints éi IDEA bik'ehgo é'élínií ła' ket'j' ha'ńigi éi complaint niiltsoosdóo nat'ąq' t'áadoo ła' nááhahí bii' áhóót'jidgo t'éiya ilj

doo. Due process hearing niiltsoosgo éi IDEA bik'ehgo é'élínií ła' ket'j' lá ha'ńigi éi complaint niiltsoosdóo nat'ąq' naaki nááhahí bii' áhóót'jid yéę ałdó' bii' yiszohda doo, wohdahgi éi ła'gógó ła' at'éego hoo'aahgo éi nat'ąq' naaki nááhaigógó ná náás nidoot'aal.

PED éi state complaint ádaalyaaígíí t'áadoo 60 yiłkaahí hasht'edajile' doo, ndi náás didoot'aal ha'ńigo ałdó' t'éiyá. Impartial due process hearing officer éi due process hearing á'dooliit (éi resolution meeting doodaii' mediation bee t'áadoo ła' yilyaagógó t'éiya) áádóo hasht'ehodidooniigo bee nihoot'ánéę bíghah yiskądóo bik'ijj' t'áadoo 45 yiłkaahí bee nihoshdidoo'aalgo naaltsoos bikáá' ázhdooliit, ndi hearing officer éi ni doodaii' school district nihá náás dí'aah bidooniidgo éi nihá náás dootaał.

STATE COMPLAINT

State complaint éi ałgha'dit'aah doodaii' IDEA biyaadóo ła'go baa nits'ahákeesgo díí náá'atdó' bee hasht'edaalne'. State complaint éi atkéé' honi'ągo éi IDEA Part B bi'oonishgi ła' ket'j' ha'ńigo PED na'atkał, éi bee haz'áanii ket'jgi, complaint resolution baa hane'go neidooftsos, áádóo school district éi hasht'ehodidooniigi yindashnish daats'igo at'éegi nideikah. PED éi bee aká á'doolwoł dahólóonii t'áadoo bee aká ájiihghógógo bił bééhoozingo éi díí bee aká oo'jeh jidíidooniit, éi ółta'í yidin niłínií hazhó'ó bee bíká oo'jeh jini doo, áádóo atchini t'áá altso bich'j' anáhóót'i'ii éi náasdi bee bíká á'doolwołii ádaat'éii íishjánigo ádazhdooliit.

State complaint process éi ni dóo school district doo bik'eh ásótáa da doogo PED nihá hólóqgo áyósín. Special education complaint bee ni'iltsoosgo áádóo hasht'ehodidooniigi PED éi bik'ehgo áda'álínigíí bee hadit'éego yeineis'ą, éi náánáłahdéę' statedóo naaghągoígíí doodaii' éi organizationda ałdó' ła' bee si'ą. PED éi state complaint procedures binaaltsoos azhé'é dóo amá áádóo náánáł' da dineesh'iit nízinii, azhé'é dóo amá nidabidi'ńitingóo áádóo information centers bił nahas'ąqgógó, protect dóo advocacy agencies, independent living centers bił nahas'ąqgógó, áádóo bá bidahóonéedzągo bił

nahas'ááqóó yitaadeinih.

Complaint Requirements

Ła' organizationda doodaii' náánáŁa' da éi state complaint yik'ehgo ada'áńínígíi yik'ehgo complaint nideidołtsos. Azhé' é dóó amá éi doo nidołtsos da. Complaint niiltsoosígíi éi áłchínída Ła' bá, doodaii' special education bił nít'íi éi da'óŁta'í dikwiida bídeét'í'go biniinaa nizh'doołtsos.

A complaint must include the following information:

1. School district doodaii' náánáŁahdęé' public agency IDEA bibee haz'áanii doodaii' bik'ehgo é'élíni kiinít'į' nígo statment bii' siltsoos doo;
2. Statement ályaaígíi éi hait'éego t'áá aanígo áńi;
3. Complaint niiniltsoosígíi sign áyiilaa doo áádóó bich'į' hodoonihį'ígíi bikáa' doo;
4. Bééhózinigo óŁta'í violate ályaa ha'nínígíi:
 - a. Bízhi' dóó bighangi address
 - b. ÓŁta'gi bízhi'ígíi
 - c. Bighan ádingoda, bá bich'į' hodoonihii dóó óŁta'gi bízhi'ígíi
 - d. Biniinaa naaltsoos bee hadilyaaígíi, éi hazh'ó t'áá aanígoó baa hane'go; **áádóó**
 - e. Hait'éego éi bá hasht'edoolniitgi áádóó éi complaint niiniltsoos yęę t'áá íidáąa' Ła' beiltsoos doo

State complaint éi IDEA bee has'áanii ket'į ha'nígo complaint niiltsoosdóó t'áadoo Ła' nááhahí bii' áhóót'įidígi éi PED complaint beiltsoos doo.

Filing a State Complaint

PED Special Education Divisionį' written complaint form hadilyaago Ła' bił nidiłtsos. PED biwebsite bii' éi state complaint béé'ályaago bii' hóló. T'áá áko díi naaltsoosígíi doo choidii'įiŁ dago, náánáŁa' naaltsoos t'áá sahdii Ła' bee hadideeshliiŁ nízingo ná bíighah, ndi PED

binaaltsoos béé'ályaaígíi bikáá'dóó t'áá át'é yiná'adilkidígíi bik'ehgo hadidiiliit.

Complaint Ła' niniltsoosgo éi koiį' mail doodaii' fax ádiiliit: PED Special Education Division: 120 South Federal Place, Room 206, Santa Fe, NM 87501, (505) 954-0001 (Fax).

Béé'ályaaígíi Ła' nidideestsoos nízingo éi Ła' da yee shiká ádoolwoł nízingo doodaii' Facilitated IEP Meeting Ła' baą na'idiłkidgo éi Special Education Division bich'į' hodiilnih, (505) 827-1457 doodaii' website spedfeedback@state.nm.us bii' hadidii'įiŁ.

Alternative Dispute Resolution

State complaint niiniltsoosdóó bik'įį' baa saad hólóonii hasht'edoolniitgi náánáŁa' nááhast'ąągo níka ádoolwołii hólóqgo át'é. Mediation beeda éi Alternative Dispute Resolution yídiikiŁ doodaii' Facilitated IEP Meeting bee school district bił agha'dit'aahgi ná bee hasht'ehodoonih. PED éi t'áá ánohta' Alternative Dispute Resolutionįi daats'í bidínohtah nohsin nihidídoonih. Alternative Dispute Resolution bizhdínootahgo t'áá hó bee hólólníh.

Complaint Investigation Procedure and Time Limit

PED éi complaint niiltsoosígíi ałtso bedazhdooliit, áádóó complaint niiltsoos yęędóó 60 yiskąąį' bee nidahoshdidoo'aat.

Ákwii nahalzhiishgo PED éi ni'doolkahii Ła' nidazhdooŁ'eetgo éi:

1. PED éi ni'doolkah nízingo éi ni'doolkahii áhóót'iidígi ni'doolkah;
2. Complaint niiniltsoosígíi éi baa saad hólóonii Ła' baa nááhodoonihii bee hólóqgo yił áhinááneidołtsosgo bá ádahoshdooliit, éi t'óó saad t'éiya bee doodaii' naaltsoos bik'í niinilgoda;
3. School district doodaii' Łahįi agencyígíi naaltsoos bee niiltsoosgi éi nát'ąą' áchaą haadoodzihgo bá ádazhdooliit, éi t'áá áłts'íisi ndi bee: (a) agencyígíi bich'į' ąą át'éego éi baa saad hólólnígíi

hasht'edadiilniit jinii doo; **áádóó** (b) azhé'é dóó amá naaltsoos niiniitsoosigíí áádóó agency éí mediationigíí bohodinoot'ahgo beé atghazhdidoot'aat;

4. T'áa altso beé ééhóziní ádaalyaaigíí hazhó'o' dinool'iit áádóó school district doodaii' tahjii public agencyigíí daats'í IDEA yee has'aanii yiniit'j'go át'éegi bééhózingo ádoolniit; **áádóó**
5. T'áa át'é beé ák'ihat'aahgo ályaa yéé beé nihódéet'áagi naaltsoos kot'éego bikáá' ályaa baa dooltsoos (a) t'áa aanigo áhóót'j'jigíí bééhoozingi áádóó binahjii' beé níhóót'áagi; **áádóó** (b) PED binahjii' yee nihoni'áagi kót'éego ályaa.

Complaint process altso ádoolniitjii' éí náás nididoot'aatgo ádoolniit, ndi t'áa dikwiihigo has'á beego t'éiyá. PED éí 60 yiskáajjii' náás didoot'aatgo íidooliit, ndi tahgo náahast'á haz'j'igo éí State complaint náás nidoot'aat níigo t'éiyá. Áádóó PED ałdó' 60 yiskáajjii' náás didoot'aatgo íidooliit, ndi school district bił éí mediation doodaii' Facilitated IEP Meeting bídiniitah dohníigo atgha'dinoht'áago t'éiyá áko' doolniił.

Implementation of the Complaint Resolution Corrective Action Plan

PED éí Corrective Action Plan nizhónigo beé nidoonishgo bik'ehgo é'él'iniit beé hóló. Áádóó Corrective Action Plan monitor yik'ideez'j'j'go díí Plan ályaaigíí beé oonish doogo yik'ideez'j'j', áádóó corrective plans ádaalyaaigíí altso ádadoolniiłgo yik'ideez'j'. PED éí Corrective Action Plan ádayiilaagíí ta' baą na'idiłkidgo Special Education Division koji bich'j' hodiilnih 505-827-1457 doodaii' biwebsite spedfeedback@state.nm.us. bich'j' á'diiliit.

State Complaints and Due Process Hearings on Same Issues

State complaint naaltsoos beé hadilyaago ta' haiiltsoosgo, éí due process hearing ałdó' bił áhooltah, doodaii' complaint éí dikwiigóó shjii

issues bił nit'j', éí hearing álnéehjii' t'áata'idóó ba'aan bił si'á, PED éí díídíigíí altsé nahjii' nídazhdoot'aat, doodaii' due process hearing beé complaint álnéhigíí altsé ta' hoodzaajjii' nahjii' nizhdooltsos. Complaint bii'dóó due process hearing doo bídéet'j' dooleet'igíí éí wohdahgi time limit dóó procedures yaa halne' yéégi át'éego beé hasht'ehodooniit.

Complaint bii'dóó ta' issue ályaa nt'éé'go áádóó due process hearingjii' éí azhé'é dóó amá índá school district éí t'áa éí issue ályaa yéé t'áa íídáq' há beé níhóót'áago éí k'ad iljigo ályaa doo, áko PED éí complaint yéé éí beé nihoot'áago ályaa bizhdidooniit.

Ła'da complaint áiilaago éí school district doodaii' tahjii public agency éí due process hearing beé nihoot'ánéé doo yideilnish da jiníigo éí PED hasht'edazhdooliit.

DUE PROCESS HEARING

School district bił atgházh'dit'áago éí due process hearing ałdó' beé hasht'edaalne'. Díí éí administrative hearing wolyéego éí ahéhoot'éego aa nitsékeesii due process hearing officer bídááhdóó baa hwiiniit'j'j'. Ni índá school district éí áhóót'j'jigíí baa hojilnih áádóó naaltsoos beé éédahózinii ádaat'éii hearing officer bídááhdóó nijinilgo éí binahjii' yee nihodiyii'á áádóó naaltsoos bikáá' áyiitgo nihaidooltsos.

Ni doodaii' school district éí binahast'aanii doodaii' identification bidoonishgi éí doodaii' tah anídoolniiłgi dooda hwiindzingo, doodaii' evaluation doodaii' ółta'í ółta' dooleet'gi niit'j'jigíí, doodaii' t'áa jiił'ke public education bohónéedzánigíí ółta'í bá hólóqgo át'éego bił áhídadéet'i'go biniinaa due process hearing yizhdookiit.

Hearing Request Requirements

Due process hearing jokeedgo díí bił ázhdooliit:

1. Ółta'í bízhi'
2. Ółta'í bighangi address

3. Ólta'gi bízhí'ígíí
4. Bighan ádingoda, bich'j' hodoonihi áádóó haa'ígi ólta'gi bízhí'ígíí
5. Ólta'í bee bich'j' anáhoót'i'gi, éi bidoonish yéęgi doodaii' dooda jidiiniid yéęgi, áádóó biniinaa ach'j' anáhoót'i'gi hazhó'ó baa hane'go ałdó' ádoolniit; **áádóó**
6. Bee ach'j' anáhoót'i' siljigi kót'éego hasht'edooniitgo át'é jinígo, áádóó éiidi ni doodaii' school district bá hólqógo éi bee hasht'edoolniit jinígo bił ázhdooliit.

Ni doodaii' school district éi due processing hearing doo nihá ádooleet dago át'é, éi due process hearing request ninooltsoosgo índá (éi ni'agha'diit'aahii doodaii' school district bi'agha'diit'aahii), éi díí bił hadilyaago niiltsoos doo.

Due process hearing request éi ni doodaii' school district t'áadoo 2 bilaah náhááh yéędáq' t'áá íídáq' nihił bééhozingo éi kósh'i'diilyaa dohnígo éi due process complaint bee nihá áhóót'i'. Díí naaki nááhái bił' baa nidoht'jítgo bee áhóót'j, ndi naaki náhááh gone' t'áadoo due process hearing request ootaagógo éi:

1. School district éi t'áá bahat'aadi díí complaint t'áá íídáq' hasht'eelyaa níigo; **doodaii'**
2. IDEA yee has'áqgo éi bee éédahózinii nich'j' kol'j, ndi school district éi t'áadoo nich'j' kodayiilaa da.

Requesting a Due Process Hearing

Hearing ła' yiizhdookitgo éi school district superintendent due process hearing request bich'j' fax doodaii' mail ázhdooliit. Hearing request éi wohdahgi bił ádadooliit níigo ádaalyaa yéę bił fax doodaii' mail ázhdooliit áádóó t'áadoo baa hojilne'é doo.

Áádóó due process hearing request ałdó' koj' ázhdooliit PED Special Education Division at New Mexico Public Education Department, Special Education Division, 120 South Federal Place,

Room 206, Santa Fe, NM 87501, doodaii' (505) 954-0001 (Fax). PED éi biwebsite bił due process hearing request béé'ályaago bee hólq. Díí naaltsoosígíí doo choidoo'iit dago t'áá áko, náánála' naaltsoos t'áá sahdii ła' bee hadideeshliit nízingo ná bíghah, ndi PED model form binaaltsoos bikáá'dóó t'áá át'é yiná'aditkidígíí bik'ehgo hadidiiliit. Form béé'ályaagíí ła' nidideestsoos nízingo éi ła'da yee shiká ádoolwoł nízingo doodaii' Due Process Hearing Request ła' baq na'ídiłkidgo éi Special Education Division bich'j' hodiilnih, (505) 827-1457 doodaii' website spedfeedback@state.nm.us bił hadidiit'iit.

Sufficiency of Hearing Request

Due process hearing request náás kódooníitgo éi t'áá altso (wohdahgo dabiká'ígíí) wókeed yéę bił hadít'ée doo. Hearing request éi k'ad bíghah ha'nii doo, ndi hearing request bich'j' ályaaígíí (éi ni doodaii' school district) éi Hearing Officer áádóó háishj' ałdó' bídeét'i'ii naaltsoos bich'j' ádajilyaago éi doo bíghah da háálá hearing request ályaaígíí éi wohdahgo dabiká'ígíí doo bik'ehgóó é'élyaa da dadidooniit.

Hearing doo bíghah da ha'nii ndi, hazhó'o' á'dooleetgo éi hach'j' é'élyaa yéędóó t'áadoo 15 bilaah yiikaahí Hearing Officer éi hearing request biizhdookit. Áádóó Hearing Officer éi notice haitsoosdóó t'áadoo 5 bilaah yiikaahí due process hearing daats'í á'dooleet jidinoozjít. Hearing Officer éi díí bee nihił hozhdoolniigo ni áádóó school district t'áá tsjítigo naaltsoos nihich'j' ázhdooliit.

Amendment of Hearing Request

Ni doodaii' school district éi hearing request łaah ándoodliitgo nihá bee ahoot'i', ndi:

1. Łahdęę'ígíí éi naaltsoos bikáá' ályaago bił t'áá da'ákołgo t'éiyá áádóó due process hearing request éi resolution meeting bee áłah siidlj'go hasht'edadiilniit daanígoda; **doodaii'**

2. Due process hearing éí 5 yiskáago biniyé álah aleeh doogo, Hearing Officer éí tah aná'alneehgi yee lá ádooleet.

Complaint niiníitsooz yéę (ni doodaii' school district) éí due process hearing request tah anáyiidlaago éí resolution biniyé álah ádooteetgo bá haz'áq góne' (éí hearing request yah aaltsooszdóo 15 yidookaaf) áádóo bee hasht'eho'dineehgo (resolution) bii' hoolzhiizhígíí (éí hearing request yah aaltsooszdóo 30 yidookaaf) éí complaint tah anályaa yéędóo bijjídóo bee hanááhodoolzhish.

School District Response to a Due Process Complaint

School district éí due process hearing request bídeét'íi át'éego prior written notice t'áadoo neiltsoozgóogo éí due process hearing request haitsoozdóo t'áadoo 10 bilaah yiikaahí kot'éego nich'j' ándazhdoodiit:

1. Due process complaint ha'át'íi biniinaa éí doo bidoonish da dajiniigi hazhó'ó baa dahozhdoolnih;
2. IEP Team átaq ádaat'éégóo ta' ch'idayiizh'ánęę áádóo ha'át'íi biniinaa éiidígíí t'óo nahj' kólyaagi ch'idazhdoo'áat;
3. Evaluation bik'ehgo é'élínígíí, assessment, record, doodaii' report school district choyoos'jídgo bee binahj' doo bidoonish da daanínigi hazhó'ó baa hane'go ch'idazhdoo'áat;
4. Áádóo náadaata' bahat'aadí ádaat'éii biniinaa school district doo bidoonish da daanigi hazhó'ó baa hane'go ch'idazhdoo'aa.

Díí t'áa át'é 1dóo 4jj' school district nich'j' kodayiilaagi éí due process hearing request níitsoos yéęgi doo ilj' da, daniinii doogo át'é.

Other Party Response to a Due Process Complaint

Due process request bich'j' ályaaígíí (azhé'é dóo amá doodaii' school district) éí hach'j' á'iilyaa yéę bich'j' anijídoodliit, éí hearing request bii' íiyisi baa hwiinít'jigoígíí éí t'áadoo 10 bilaah yiikaahí bich'j' anijídoodliit.

Your Child's Placement While the Due Process Hearing is Pending

Wohdahgi **Procedures When Disciplining Children with Disabilities** biká'ígíí éí ndaga'go due process hearing request éí tahj' t'áa akqo bich'j' ályaaago éí resolution period bii' hoolzhishgo áádóo impartial due process hearing doodaii' court proceeding biba'go, ne'awée' éí ólta' dooleet niilt'ínęę gone' t'áa ólta' doo, ndi (1) ni doodaii' school district éí doo nihit lá dago **doodaii'** (2) Hearing Officer éí náanálahj'go náá'ólta' doo nígo yee nihoní'á.

Due process complaint éí ne'awée' public schoolj' ádoolt'eelgo biniyé application bá hadilyaago éí bee lá asiní'j'go ne'awée' éí altso ádaalyaajj' t'áa regular public schoolj' ólta' doo.

Resolution Meeting

Resolution meeting éí due process hearing request niiníitsooz yéę baa hwiinít'j' biniyé si'á, áádóo éí bee baa saad hólónii baa hwiinít'j'go binahj' school district éí hasht'edoolniitgo bá bee bóhonéedzq doo. Due process hearing request t'áadoo 15 bilaah yiikaahí nidiniitsoosgo áádóo due process hearing t'áadoo bee hahalzhishí, school district éí resolution meeting deizhdoo'aa. Díí biniinaa resolution meeting doo á'doolniit da:

1. Ni dóo school district éí doo álah ádooteet da dohniigo naaltsoos bee hadilyaago; **doodaii'**
2. Ni dóo school district éí mediation bidíníitah dohniigo bee ałgha'dinoht'á. Resolution meeting éí ni áádóo relevant member doodaii' IEP team due process hearing request niiníitsooz yéę bii'dóo

béédahoozinii ałdó' da'atah doo. Ni dóó school district éi IEP teamjı da'atah dooleetgiı bił álah dohleetgi bik'idadidoonih. School districtdęę' bee lá ni'iteehii bee bóhólníihii ałdó' ta' bił álah dohleet. Gha'diit'aahii ta' bił yini'aashgoda school district éi bi'agha'diit'aahii ałdó' doogaat.

Resolution Period

Due process hearing request nídiiltsoozdóó éi hasht'ehodooniłgo hoolzhishgo 30 yitkáah. 30 yiskáajj' áhoolzhiizhgo doo hasht'eenééhgóogo éi due process hearing bee nihódoot'áat. Hearing Officer éi hasht'ehodooniłgo hoolzhishgo 30 yiskáqdóó bik'ijj' éi 45 yiská há náahast'áago hearing ázh'dooliit áádóó altso bee nihózhdidoo'áago naaltsoos bikáá' ázhdooliit.

Adjustments to the 30-calendar-day Resolution Period

Hasht'ehodooniłgo hoolzhishgo 30 yiskáqdóó bik'ijj' éi 45 yiská há náahast'á, ndi kot'éego ta' hoo'ágo t'éiyá. Éi ni dóó school district hast'edoolniit bá hwiidoo'aat yęęgi t'óo nahjj' nididiit'aat doodaii' mediation choidiil'iit dohníigo bee ałgha'dinoht'á, resolution biniyé álah aleehgi t'áadoo yiniyaah dago biniinaa resolution process dóó due process hearing bilaahgóó ídootkaat, álah aleehgi yiniyáago inda hast'edoolniitgi biniyé álah ádooleet.

School district éi resolution meeting bee anítah dooleetgi ch'ééh ádaat'jıd lágo éi resolution period 30 yiskáajj' áyiitkáago Hearing Officer éi díi due process hearing yinikeed yęę t'óo nahjj' nidídoot'áat deiididooniit. District éi ch'eeh nich'j' ánda'iit'jıh yęęgi éi álah ádooleetgi dóó oolkił dooleetgi naaltsoos bee kot'éego bikáa' nıdahasdzohgo ályaa doo:

1. Béesh bee dahoone'gi áádóó hait'éego ta'yilyaagi naaltsoos bikáa' nehésdzoh doo;
2. Naaltsoos nich'j' ádaalyaaigiı áádóó nat'áq' ach'j' ándaalyaaigiı; **áádóó**

3. Nighangi doodaii' naalnishgi ıdzaago áádóó hait'éego éi bee ta' hoodzaaigi naaltsoos bee hadilyaa doo.

School district éi due process hearing request beiltsoozdóó 15 yiská t'ahdoo bíghah yitkáahgóó éi resolution meeting t'áadoo dayiit'ágóogo **doodaii'** álah aleehgi t'áadoo niyáágóogo, éi Hearing Officer due process hearing 45 yiská bee hahodooghaat bididiiniit. School district éi resolution meeting doo ádoolniit da dohníigo naaltsoos bikáa' ályaaago bee ałgha'dinoht'áago éi 45 yiskánęę biiskaniı due process hearing bee hahodoolzhish.

Mediation doodaii' resolution meeting bee hahoolzhishdóó bik'ijj' áádóó resolution period 30 yiská t'ahdoo bíghah yitkaahgóó, ni dóó school district éi hasht'edoolniitgi doo bóhonéedzág da ha'níigo bee ałgha'deet'áago naaltsoos bikáa' ályaaagoda, éi due process hearing 45 yiskánęę biiskaniı bee hahodoolzhish. Ákondi, ni doodaii' school district éi mediation process bits'á nooyaahgo éi 45 yiskánęę biiskaniı due process hearing hahodoolzhish.

Written Settlement Agreement

Resolution meeting góne' baa saad holónęę hasht'eelyaago ni dóó school district éi bee has'áago bee agha'deet'ánii át'éego ályaa doo, éi:

1. Ni áádóó díi bee agha'deet'áagi school district yá sizjıgo bee bóhólníihigiı bił sign ádooliit; **áádóó**
2. T'áá háida state court doodaii' federal district court bii' díi agha'deet'ánigiı ıljıgo át'é.

Agreement Review Period

Ni dóó school district éi resolution meeting binahjj' álah ásljıhgo ałgha'dinoht'áago áádóó ni doodaii' school district éi t'áá ánohtah bee ałgha'deet'ánii sign ootáahdóó t'áadoo 3 bilaah yitkáahı doo ıljı da ádoolniit dohníigo ádoolniitgo át'é. Díi bee ałgha'deet'ánii doo ıljı da ádoolniit nízingo éi school district bił hodiilnih.

Alternative Dispute Resolution

Due process hearing request niitsoozdóó bik'ijj' alternative dispute resolution t'ahdii ná bee ahoot'i'go át'é. Alternative Dispute Resolution éi Mediation doodaii' Facilitated IEP Meeting bidíniitahgo school district bił ałgha'dit'ąągi ná bee hasht'ehodooniitgo yidiikiitgo ná bee ahoot'i'. PED éi t'áá ałch'ijj' éi Alternative Dispute Resolution hólónígíi daats'í bidinohtah bizhdidooniit. Ndi díi éi t'áá hó hólóníih.

IMPARTIAL DUE PROCESS HEARING

Due process hearing ta' wókeedgo ni doodaii' school district agha'dit'ąągi lahdóó bee ánohtahgo éi impartial due process hearing choidooiitgo nihá bohónéedzq.

Impartial Due Process Hearing Officer

T'áá áłts'ísigo, Hearing Officer éi:

1. PED doodaii' school district éi ółta'í yik'ideezt'į'go bá ółta'ígíi éi doo yá naalnish da doo. PED doo yá naalnish da, háálá PED bich'į' ásláago Hearing Officer nilj;
2. T'áá bí adá doodaii' binaanishii yá at'įigo áłchíní bá yá'át'ééhjį ádaat'éii doo yik'ijj nilj daaígíi;
3. IDEA áłchíní yá yistáaii áádóó IDEA éi federal dóó state bik'ehgo áda'ál'įgi, áádóó federal dóó state aadahwiinit'įjį t'áá éi IDEA saad chodayoot'įgi hot bééhózin áádóó bik'izhdi'yit'iih doo.
4. Hearings é'él'įgi hot bééhózin dóó jiichjįh doo, áádóó házaad bee dóó naaltsoos bikáa'jį ályago bee nihozhdiyii'aah, bee haz'ánii hazhó'ó bee doolnish doo.

PED éi' Hearing Officer danilínígíi bízhi' atkéé' yisnıl áádóó t'ááłta'í nitínigo bibee qualifications ta' bił daasdzo. Díi éi PED biwebsite doodaii' Special Education Divisionjį 505-827-1457 bich'į' hodiilnih éi doodaii' biwebiste spedfeedback@state.nm.us bii' didii'it.

Rights at Hearings

Azhé'é dóó amá díi bá bee haz'q:

1. Be'awéé' yit doo'ash;
2. Hearing é'élneehgi t'áá altso bich'į' ąą át'éé doo; **áádóó**
3. Hearing é'élyaaagi saad bik'i náhásdzoh yéę, bee íishjání áda'ályaaígíi dóó bee nihoot'ąągi t'áá jíik'e haa doonił.

T'áá háida due process hearing áłah aleehgi atah dooígíi (éi IDEA disciplinary procedures aleehgo atdó' ákot'é) éi díi bá bee haz'q:

1. Agha'dii'taahii bił jidoo'aashgo kot'éego hałnii doo, áádóó/doodaii' ta'da éi áłchíní bich'į' anáhoót'i'ii bee biká á'doowołii doodaii' nidínóoht'įłgi bił bééhózinii atdó' bił jidoo'ash;
2. Evidence íishjání ádaajile' áádóó doo jist'įgóó háąjiiidzi, cross-examine a'jįł doo, áádóó oo'íinii bił jidoo'ash;
3. Evidence ta' anázhdooliitgi doo há bee haz'ąą da, háálá hearing aleehgi da'atahígíi éi 5 yiską hearing bich'į' hoolzhishgo t'áadoo bił dahoone' da;
4. Hearing ázl'įgi éi naaltsoos, éi doodaii' íizhnizin ladąą' electronicgo ályaaígíi atdó', t'áá altso saad bik'inii'níligíi ta' yíishdooki; **áádóó**
5. Hearing ázl'įgi éi t'áá aanílgóó íishjání ádaalyaaaii áádóó bee nihodéet'ąągi naaltsoos bikáa' niinilgoígíi, éi doodaii' íizhnizin ladąą' electronicgoda bee ádaalyaaígíi haa doo'nił.

Timelines and Convenience of Hearings

Resolution meetings 30 yiskąjį' bíighah hasht'ehodooniit biniiyé bá haz'ąągo ályaaígíi áádóó éi bik'ijj' t'áadoo 45 bilaah nááneitkąqáhi éi doodaii' wohdahgi **Adjustments to the 30-calendar-day Resolution Period** ániinéęgi át'éego éi t'áadoo 45 bilaah yitkąqáhi bá haz'ąągo anályaadóó bik'ijj' PED éi:

1. Hearing é'élyaaagi k'ad altso bee nihoot'ąągo ályaa doo; **áádóó**

2. T'áa ajiltso álah ázhíí'gi da'atah nt'é'ígíí bee nihodeet'ánéq bich'j' ádaalyaa doo.

Hearing Officer éi t'áa álah alt'sáq'déq' ánígo 45 yiská bilaahgóó bá náahast'áago bá ázhdooliit.

Hearing é'élneehgo éi oolkitgi áádóó álah á'dooleetgi éi ni dóó ne'awée' nihá bóhonéedzánigi nihá ádazh'dooliit.

Subject Matter of Due Process Hearing

Due process hearing dayiikeedígíí (éi ni doodaii' school district) éi ákwii álah aleehgi náánálah át'éii doo baa saad hoji'tqo da doo, háálá due process hearing doo biniiyé nizhniltsoos da, ndi tahdég'ígíí t'áa áko nígo t'éiyá baa hwiidinóot'jít.

Additional Disclosure of Information

5 yiská due process hearing a'dooleetj' bich'j' hoolzhishgo ni dóó school district t'áa át'é evaluation áajj' attso ádaalyaaígíí áádóó éi bits'áq'dóó recommendations ádaalyaaígíí éi hearing aleehgi choidoo'iit nohsinígíí ahi' íshjání ádooliit. Hearing Officer éi t'áadoo kot'éego é'élyagóogo éi evaluation doodaii' recommendations ádaalyaa yéq hearing é'élneehgi íshjání óteehgo áádóó éiidi tahdég'ígíí t'áadoo yee lá diiniidgóogo éi doo nihá yidinooziit da.

Decision of Due Process Hearing Officer

Hearing Officer éi ne'awée' t'áa jíik'e public education bohónéedzánígíí daats'í ta' bich'j' kólyaago at'éego éi binahj' yee nihodidoo'áat. Bik'ehgo é'él'íinii ket'j' ha'nígo Hearing Officer éi ne'awée' t'áa jíik'e public education bohónéedzánígíí t'áadoo ta' bich'j' kolyaa da lá nígo éi kot'éego procedural doo bik'eh é'élyaa da:

1. Ne'awée' éi t'áa jíik'e public education bohónéedzánígíí bich'j' kodoolniitgo bá áhóót'i' yéqgi yineest'ah.
2. Ne'awée' bá t'áa jíik'e public education bohónéedzággi iidoota'ígi tahdóó decision-making álneehgi bee anítah

dooleetgi yéqgi t'áadoo ná bee hoo'á da; **doodaii'**

3. Biniinaa ólta'gi bee biká a'doowot yéqgi bits'áq kolyaa.

School district éi IDEA bii'dóó procedural safeguards bik'ehgo ádajit'j' dooleetgi éi Hearing Officer hodidooniitgi bá bee ahoot'i'.

Separate Request for a Due Process Hearing

Wáashindoon yee has'ánii éi Part B IDEA bii'dóó procedural safeguards si'ánígíí biyaadóó éi due process hearing t'áa ídájá' ta' biniiyé nizhniltsoosgo áádóó náánálah at'éhígíí ta' biniiyé nináázhdootsoosgo doo há bee ahoot'i' da, doo níi da.

Findings and Decision to Advisory Panel and General Public

PED éi t'áa attso bee hwéeho'dilzinii bee hadit'éii (PII) attso k'éé'álchxqohdóó bik'ijj' éi:

1. Due process hearing binahj' bee nihodeet'áqgi éi Yootó IDEA Advisory Panel bich'j' ádoolniit; **áádóó**
2. Binahj' bee nihodeet'áqgi ályaaígíí éi PED biwebsite bii' diné t'áa attso bich'j' áq at'éego ádoolniit.

Finality of Hearing Decision

Due process hearing attso bee nihodeet'áq doo (éi IDEA disciplinary bik'ehgo áda'ályaa yéq atdó' t'áa bit), ndi hearing ázl'jigi da'atah nt'é'ígíí (éi ni doodaii' school district) éi bee nihodeet'áqgi civil action bee courtj' appeal ázhdooliit, wohyahgi áníngi at'éego ázh'dooliit.

CIVIL ACTIONS, INCLUDING THE TIME PERIOD OF FILE

T'áa háida (ni doodaii' school district) due process hearing álah ázl'jigi (éi IDEA disciplinary bik'ehgo áda'ályaa yéq atdó' t'áa bit) baa hwiinist'jíd yéqgi bee nihodeet'ánéq doo bit ákot'éégóogo éi civil action bee há áhóót'i'go át'é. Éi state bináhasdzoh bii' kodaat'éii yíidootsijt doodaii' federal district court bit has'áajj' éi áneeláq' baa saad hólqó ndi civil

action á'doolniitgi bee áhóót'j.

Time Limitation

Álah azljjgi da'atah nt'ée'ii (ni doodaii' school district) éi civil action ádajilée'go éi Hearing Officer lq astjjgi naaltsoos bee haitsoozdóó 30 yiská bíghah ázljj'jj' éi áádóó civil action bee nizh'dooftsos.

Additional Procedures

Civil action bit nahaz'áágóó, courtdóó éi:

1. Administrative proceedings áda'iilaago naaltsoos bik'ígíi nideididoofsos
2. Evidence ta' náadahodlónígíi ni doodaii' school districtda t'áá akó ha'nígo nihá yíidooftsjjl; **áádóó**
3. Evidence daneel'jj'go binahjj' bee nihodeet'ánéq bee nihodidoot'aat áádóó bíghah nízingo nihodidoo'áát.

Special Rule

U.S. Constitution, American with Disabilities Act of 1990, Title V of the Rehabilitation Act of 1973 (Section 504), doodaii' áłchíní bich'j' anáhoót'i'ii éi Federaldégé' bee nahaz'ánii bich'qá dahólónii biyaadóó éi Part B IDEA bii'dóó éi há bee áhóót'i'ii, bik'ehgóó áda'oolniitii, dóó hasht'eehooniitgi doo baa hóchj' da doodaii' doo y'oh niljj da, ndi díi biyaadóó bee haz'ánii shá hasht'ehodí'dooniit jinízingo civil action t'ahdoo nízhdíftsoosgóogo éi Part B IDEA bii'dóó áldó' dahólónígíi éi Part B IDEA bii'dóó bik'ehgo ni'iltsoosgo éi due process procedures wohdahgi anínigi át'éego altso nábihoneest'qá doo. Díi ánígo ná hasht'ehodidooniitgo éi náánálahgóó bee nahaz'ánii ná hólqogo át'é, t'ahdoo courtjj' choini'jj'góó IDEA biyaadóó administrative ná hasht'edahodooliitígíi ta' dahólónígíi (éi due process complaint, resolution meeting, áádóó impartial due process hearing procedures ádaat'éii) altsé choidiit'jjt.

ATTORNEYS' FEES

General

Part B IDEA bii'dóó t'áá ha'át'íshjj á'jiilaago doodaii' aahwiinit'jjj nizhníltsoozgoda áádóó

ák'edinídljj'go aadahwiinit'jjdégé' t'áá bí ánígo gha'dii'taahii éi bóhonée'ánigo bich'j' nidoolyeetii bee nich'j'jj hodoodleet.

Part B IDEA bii'dóó t'áá ha'át'íshjj á'jiilaago doodaii' aahwiinit'jjj nizhníltsoozgoda éi aadahwiinit'jjdégé' t'áá bí ánígo gha'dii'taahii éi bóhonée'ánigo bich'j' nidoolyeetii PED doodaii' school district ák'edeesdljj'go nigha'diit'aahii ni'dooleet, gha'diit'aahii éi:

1. due process hearing niiníftsoosgo doodaii' court case áádóó aadahwiinit'jjdégé' éi doo hot niljj da nahalin, t'áadoo at'éhígóó agha'diit'aah, doodaii' at'áhi bee bééhózin dooleetii ndi hwee ádin hatni; **doodaii'**
2. litigate ádaalyaa yéq t'óó hanáayíit'ée'go t'áá bahat'aadi doo hot niljj da nahalin, t'áadoo at'éhígóó agha'diit'aah, doodaii' at'áhi bee bééhózin dooleetii ndi hwee ádin; **doodaii'**
3. Part B IDEA bii'dóó t'áá ha'át'íshjj á'jiilaago doodaii' aadahwiinit'jjj ni'iltsoozgoda éi aadahwiinit'jjdégé' t'áá bí ánígo gha'dii'taahii éi bóhonée'ánigo bich'j' nidoolyeetii PED doodaii' school district ák'edeesdljj'go ni doodaii' nigha'diit'aahii ni'dooleet éi due process hearing doodaii' court case ádaalyaa yéq éi t'áadoo biniiyéhígóó ádaalyaa, éi ádeehoodzjjd, t'óó náás bit hoolzhish, doodaii' béeso t'óó bee ááldjjt.

Award of Fees

Court éi gha'dii'taahii bóhonée'ánigo bich'j' nidoolyeetgi kot'ée doo:

1. Nidoolyetígíi éi nidaalnishii t'áá bich'j' nidahalyehígíi bik'ehgo áádóó ajooba' bee índa hazhó'ó bina'ashnishgi bik'ehgo ni'doolyeet. Bous doodaii' multiplier yitniinii éi doo bit yídooltah da.

2. Nidooleyéííí éí doo t'óó hach'j' award ádoolniit da áádóó t'áá nihi hasht'ediilniit jinígo naaltsoos bee ałgha'deet'ąągo éí Part B IDEA biid'óó bee bina'ashnish yęę doo biniyę hach'j' ni'doolyeet da:
 - a. Díí naaltsoos bee ałgha'deet'ąągo éí Rule 68 of the Federal Rules of Civil Procedure bik'ehgo é'ęyaago éí doodaii' due process hearing bee áłah aleehgoda, baa hwiidinoott'iitgi t'ahdoo bee hahalzishgóó t'áá haai shjį yookkaatgo 10 bilaah yiską éí naaltsoos bee ałgha'deet'ąągo;
 - b. Naaltsoos bee ałgha'deet'áanii ályaago éí 10 yiską biid' t'áadoo bee lá ajislį dago; **áádóó**
 - c. Ná hasht'ehodidząąjigo yá'át'éeł, ndi naaltsoos bee ałgha'deet'ąąjigo éí t'áadoo níká eelwod dago aadahwiinit'įįjį yaa ákoniizįj'.

Díí bich'ąą dahólóonii dahólqo ndi, gha'diit'aahii bich'j' ni'doolyeetii dóó bik'é na'ashnishii éí ák'edinidliigo nich'j' kodoolniit áádóó naaltsoos bee ałgha'deet'ánęę t'áadoo nidinílaa dago t'áá aanígo ná ák'ehodéesdlįj'.

Fees May Not Be Awarded Relating to:

1. IEP Team áłah yileehgo, ndi administrative bik'ehgo aahwiidinoott'įįtgo doodaii' aadahwiinit'įįjį bee áłah ásljį'go t'ęiyá;
2. Mediation, ndi due process hearing request niitsoozdóó bik'ijj' áádóó due process hearing t'ahdoo élnééhgóó mediation biniyę áłah ásljį'go; **doodaii'**
3. Resolution biniyę áłah áléehgo ákot'ée doo.

Part B IDEA biid'oo gha'diit'aahii bich'j' nahalyeegi yee has'ąągi t'áá bich'j'igo bich'j' nidooleet, éí aadahwiinit'įįdęę kot'ęego yaa ákoniizįj'go éí:

1. Ni, doodaii' ni'agha'diit'aahii éí t'ahdii aahwiinit'įįgo ts'ida akée'di bee

- hasht'ehodidooniitii ályaa yęę t'áadoo áyoo baą tsjįt hwiiniidzin da;
2. Áneeląą'gi gha'diit'aahii bich'j' nidooleyęgi éí gha'diit'aahii yiyiichjįhii, bee béého'dilzingi, áádóó yii' tádoolnishgi t'áá bich'j' nidahalyehígíí bilaahdi yokeedgo;
3. Gha'diit'aahii ídljįgi biniyę baa hwiinit'įjii bilaahdi át'ęego binjishnishgo éí binahjį' baa nitsahákeesgo; **doodaii'**
4. Ni'agha'diit'aahii éí school district due process hearing bee ééhózin dooleetgo bídadéet'ii t'áadoo yich'j' koyiilaa da.

Ákondi, PED doodaii' school district éí ts'ida akée'di bee hasht'ehodidooniitii ályaa yęę doo áyoo baą tsjįt hwiiniidzin dago doodaii' Part B IDEA biid'oo procedural safeguards ket'j' lá bidi'niigo aadahwiinit'įjįdęę éí gha'diit'aahii bich'j' nidooleyęii doo bitsąą' bi'oh ádoolniit da.

CONFIDENTIALITY OF INFORMATION

Ne'awée' ółta'gi binaaltsoos si'ánigíí éí bee béého'dilzinii bee hadit'ęii (PII) baa hast'įgo oolzin doogo ná bee haz'ą.

Definitions

Confidentiality of Information áninęęgi át'ęego:

1. *Destruction* aahyiłniigi éí t'áá niit'ęejj' altso áldjįhgo doodaii' bee hwéého'dilzinii bee hadit'ęii ályaa yęę altso ajitdįhgo doo bėnáhóózjįhgóó ál'j.
2. *Education records* éí "education records" in 34 CFR Part 99 (the regulations implementing the Family Educational Rights and Privacy Act of 1974 (FERPA), 20 U.S.C. § 1232g biyaadóó áninęęgi naaltsoos bee hadit'ęego bee si'ą.
3. *Participating agency* éí Part B IDEA biid'óó PED agency doodaii' łá' da'iniishgóó éí bee éého'dilzinii bee hadit'ęii (PII) áłah ádeile', yaa adayalyą, doodaii' chodayoof'j, doodaii' bits'ąądóó bee éédahózinii it'íshání íłtj.

4. *Personally identifiable* éí bee hwéé'ho'dilzinii bee hadit'é:

- Ne'awéé' bízhi', azhé'é dóo amá bízhi' doodaii' nááná'la'da ak'éí nilínii bízhi';
- Ne'awéé' bighangi address;
- Bee béé'ho'dilzinii át'éii, ne'awéé' bibéesh doodaii' ólta'gi number baa deet'ánigíí
- Ánoolnigi dóo át'éiigi bee béé'hózin dooigi.

Consent For Disclosure Of Personally Identifiable Information

Ólta'gi naaltsoos ne'awéé' bee hadit'éii bee si'áago éí Family Educational Rights and Privacy Act (FERPA) ániigo éí azhé'é dóo amá yee lá níigo t'éiyá ta'da yii' didoo'iit, altsé bee lá asiniíjigo índá nááná'la'da, ndi school district yá naalnishii t'éiyá éí bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) yi'dinóoliit.

Ndi wohyahgi ániigo éí IDEA há lá ádooleet biniyé álah aleehgo éí agencies da'atah dooleetigi bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) bich'j' kodoolniitgi doo bee lá jiníi da doo.

The exceptions to this rule are:

- bee lá ádiileetgo, doodaii' Yootó bináhasdzo biyaadóo yee has'áanii éí ólta'í hooyáqadii siljigo t'áa bí altdó' lá ádooleel, éí agencies da'atahigíí bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) t'ahdoo bich'j' kólnéehgóo ni altsé bee lá ádiileet, doodaii' ne'awéé' nááná'lahj'go náásdoolt'ee' biniyé bik'é níjileegoda. Kot'éhigíí ta' át'éego New Mexico Division of Vocational Rehabilitation éí ne'awéé' nááná'lahj'go náásdoolt'ee'go éí bee béé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) bee lá ádiileetgo agency bich'j' kodoolniit.
- Ne'awéé' éí private schoolj' ólta'go, doodaii' áájí í'niitahgo, school district bił has'ánigi kééhót'j' ndi private

schooligíí éí nááná'lahdi district bii' bił haz'á, ne'awéé' bee béé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) altsé bee lá asiniíjigo índá school district bii'gi kééhót'ínigi bídahólníihii dóo private schoolj' district bídahólníihii bich'j' kodooliit.

SAFEGUARDS

Ná bee haz'áago school district éí ne'awéé' ólta'gi binaaltsoos bee si'ánigíí baa jisisti' doo.

T'áa altsogóo school district éí bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) baa ádahojilyáago naaltsoos bee álah ádajooliitgi, hasht'e si'áagi, ta'da yii' didoo'iitgi, áádóo t'áa niit'éejj' altsó áldijihigi bee baa ádahojilyágo doo. Ólta'dóo tashdilt'éhigo óhólníih haa siláaii baa áhójiilyáago bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) baa jisisti' doo.

Bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) éí naaltsoos bii' álah ádajooliitgo doodaii' chojoo'j'gi éí IDEA bii'dóo Yootó bináhasdzo policies dóo procedures confidentiality bee si'ánigíí áádóo Family Education Rights and Privacy Act (FERPA) wolyéhigíí bee nahodi'noot'j'j'it. School district éí agency bii'gi nidaalnishigíí éí public inspection biniyé, bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) k'ad bindajilnishigíí bízhi' dóo bindaanishii át'éii alkéé' daasdohgo nijis'ágo doo.

Notice to Parents

PED éí bee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) baa hasti'go át'éegi azhé'é dóo amá hazhó'ó bee bił daholjilne' doo, díi altdó':

- Yootó bináhasdzoj' a'áq saad bee yádaati'ii bee hadilyaago bee it íishjání ádaalne' doo;
- Ólta'í bibee éé'ho'dilzinii bee hadit'éii (PII) bá baa áhayáagi, bee ééhózin dooleetii ahiih jiiiniitgi, Yootó bináhasdzodóo bee ééhózinii hait'éego álgha'ayooliit dooleetigi (éí hái bits'áqádóo álgha'ályaaigíí altdó'), áádóo hait'éego choo'j' dooleetigi hazhó'ó baa hane' doo;
- Policies dóo procedures t'óo ch'idaast'ánigo agency da'atahigíí

bik'ehgo ádjooliit doogo, éi hait'éego hasht'e nijis'áq doo, náána'ta'da yii' didoo'iitgi, baa áhayáagi, áádóo bee béého'dilzinii bee hadit'éii (PII) t'áa niit'éejj' áltso áldjijhígi bik'ehgóo áda'jooliit doo; **áádóo**

4. Azhé'é dóo amá áádóo áłchíní t'áa áltso bá bee haz'áanii, éi Family Educational Rights dóo Privacy Act (FERPA) áádóo 34 CFR Part 99 biyaadóo bee há nahaz'áanii áldó' baa hane' doo.

Díí notice ályaaígíí éi aseezj binaaltsoos doodaii' media ádaat'éii, t'áa áłahda, bii' baa hane' doo, kot'éego hane' ál'jigo éi áłchíní special education dóo bee aká a'doowolii ádaat'éii bá ádahwiist'i' doo biniyé t'ahdoo locate, identify, dóo evaluate ádaalne'góogo éi state bináhasdzo bii' parent bee bił dahane' doo (éi áldó' "child find" wolyé).

EDUCATIONAL RECORDS: ACCESS, AMENDMENT AND DESTRUCTION OF INFORMATION

Ne'awée' ółta'gi IDEA biyaadóo binaaltsoos si'ánígíí bii' dideesh'iit diníigo ná bee haz'á, éi ne'awée' binaaltsoos doo ákot'éégóo bee hadilyaa doodaii' baa hasisti' yéęgi keti'gi hasht'eedoolniit dinii doo, áádóo ne'awée' ółta'gi binaaltsoos bee si'ánígíí éi k'ad doo hwiindzin da, áko school district éi díí k'ad nahj' kodoolniitgo ádooldj' bidííniitgi bee ná haz'á.

Access to Records

School district éi ne'awée' ółta'gi binaaltsoos si'ánígíí éi bii' naaltsoos áłah ádaalyaaígí, hasht'e wolzinígi, doodaii' IDEA biyaadóo district choodayoos'jigi éi hazhó'ó bii' didii'iitgo yee ná has'áq doo. School district éi kót'éego hazhó'ó bii' dideesh'iit diníigo yiníkeedgo ná bik'eh ádazh'dooliit, t'áadoo t'óo baa na'adahozhdilziidígo áádóo IEP, doodaii' impartial due process hearing (éi resolution meeting doodaii' discipline biniyé áłah aleehgoda áldó'), áádóo éi díí yiníkeedóo t'áadoo 45 bilaah yiłkaahí ná bik'eh ádazh'dooliit.

Ółta'gi naaltsoos bee si'ánígíí hazhó'ó bii' didii'iitgo bee ná haz'á, éi kódaat'éhígíí:

1. Naaltsoos bee si'ánígíí bii' naaltsoos bee hadit'éii éi school district díí hazhó'ó bee shił dahotne' bidííniitgi bee ná áhóót'i'.
2. éi naaltsoos hazhó'ó bii' didii'iit yéęgi doo yá'áshóógóogo biniinaa school district éi naaltsoos béeda'ályaagoígíí łá' ná choodeidoot'eetgo biidíikil, ndi t'áa íídáq' łá' neínígo éi biighah; **áádóo**
3. łá'da naaltsoos ná hazhó'ó yii'didoo'iit biniyé bá niinítt'jigo ná bee haz'á.

School district éi t'áa ni naaltsoos hazhó'ó bii' didii'iitgi ná bee áhóót'i'go át'é danízin doo, ndi Yootó bináhasdzoj' bee haz'áanii bik'ehgo guardianship, doodaii' separation áádóo divorce biniinaa éi naaltsoos bii' didii'iitgi doo ná bee áhóót'i' da silj' doo.

Record of Access

T'áa áltso school district éi ółta'gi naaltsoos bá si'ánígíí háshj' ółta'gi bidadéet'i'ii naaltsoos áłah ájooliitgi, baa áhayáagi, doodaii' IDEA biyaadóo choo'j' doo biniyé yii' nídadeet'j'jii éi t'áa sahdii naaltsoos łá' bá jiz'áq doo, éi bízhi' daasdzohgo, yoolkaat gone' bii' deet'j'jhi, áádóo ha'át'íi biniyé hach'j' bee łá ázhj'go bii' jidee'j'gi bee daasdzo dabikáa' doo.

Record on More than One Child

Ółta'gi bidadéet'i'go naaltsoos łá' bee si'ánígíí da'ółta'í dikwiida bee hadit'éego si'áago éi azhé'é dóo amá be'awée' ółta'gi bidadéet'i'góoígíí t'éiyá yii' didoo'iitgo bá bee áhóót'i' doodaii' éi ákot'éego naaltsoos bee si'áagi bee bił hódoonih.

List of Types and Locations of Information

School district éi háit'éhígíí dóo háádéę' naaltsoos nahaasdláagi, baa áhayáagi, doodaii' agency choyoos'jigi naaltsoos bikáa' ályaago łá' biidíikil.

Fees for Records

IDEA biyaadóo naaltsoos bee hadit'éego si'ánígíí łá' ná béedoolniitgo éi school district biniyé

bich'j'da ni'diileet, ákondi hazhó'ó bii' didii'iitgi ná bee áhóót'i'ígi doo nits'áq' yidinootl't'ah dago t'éiyá. Ne'awée' binaaltsoos bii' didii'iitgi doo bik'é nídííleet da doodaii' IDEA biyaadóo bee ééhózinii ta' hanitaahgo doodaii' naaltsoos ta' bii'déé hadéestsos nízingoda éi biniyé district doo bich'j' nídííleet da.

Amendment of Educational Records

Ne'awée' ólta'gi binaaltsoos si'áago éi bii' naaltsoos álah ádaalyaaígíí, hasht'e wolzinígi, doodaii' IDEA biyaadóo district chodayoos'jigi doo ákot'éee da, doodaii' baa hasisti' yéégi keti' diníigo éi school district díí naaltsoos yaa ádahalyánii éi hazhó'ó hasht'eedazhdoodliit bididíniit. School district éi díí naaltsoos si'ánigíí ná hasht'eedoolniit diiníi yéégi hasht'eedoolniit daats'í dadinoozjít. Doo hasht'eedoolniit da daaníigo éi ha'át'íi biniinaa ádajinígi bee nił dahozhdoolnih áádóo hearing biniyé ta' yidiikiitgo ná bee áhóót'i'.

Opportunity and Procedures for a Hearing about Education Records

School district éi hearing yidiikiitgi ná bee bihónéedzqágo ádazhdooliit, éi ne'awée' ólta'gi binaaltsoos si'ánigíí doo ákot'éégóo bee si'á áádóo baa hasisti' yéégi keti' doodaii' ne'awée' bá áhóót'i'ii bits'áq' keti' diníigi biniyé hearing yidíikiit. Díí éi Family Educational Rights dóó Privacy Act (FERPA) biyaadóo bee oonishii bik'ehgo á'doolniit.

Results of Hearing about Education Records

FERPA bits'áqúdóo ta'hoodzaaígíí bik'ehgo school district éi naaltsoos si'ánigíí doo ákot'éégóo bee si'á áádóo baa hasisti' yéégi keti' doodaii'

ne'awée' bá áhóót'i'ii bits'áq' keti' lá daaníigo éi naaltsoos bee si'ánigíí hasht'eedazhdoodliit áádóo éi naaltsoos bikáá' é'élyaago bee nił nídahozhdoolnih.

Hearing bits'áqúdóo ta'hoodzaaígíí bik'ehgo school district éi naaltsoos si'ánigíí t'áá ákot'éego bee si'á áádóo baa hasisti' yéégi t'áadoo keti' da doodaii' ne'awée' bá áhóót'i'ii doo bits'áq' keti' da lá daaníigo éi ná bee áhóót'i'go éi ne'awée' binaaltsoos bee hadit'éii bii' éi district yee lá da'asíj'gi biniinaa doo nił ákot'éee daaigi naaltsoos ta' bikáá' ádiiliitgo biih dooltsoos.

Kot'éego bikáá' doo:

1. Éi ne'awée' binaaltsoos bii' siitsoosgo school district yaa ádahalyaa doo;
áádóo
2. School district éi ta'da yii' didoo'iitgo doodaii' doo ákot'éégóo bee si'á ha'nínéegi ta'da yidinootiitgo yá yee hoo'qáagoda éi al'dó' yidinoot'iit doogo bá bikáá' yisdzoh doo.

Destruction of information

School district éi ne'awée' ólta'gi bee biká ana'awo'ii bee béého'dilzinii bee hadit'éii (PII) álah ádaalyaa yéé, baa hayqáagi, doodaii' choos'iid yéé éi k'ad doo hwiinzin da sil'j' daaníigo bee nił dahozhdoolnih. Ndi, ne'awée' bízhi', address, dóó bibéesh bee hane'é, grade yottahígíí, ólta'gi nádaahgo naaltsoos bee hadilyaaígíí, yaa ílta'ígíí, grade altso yiyíilta'ígíí, áádóo yihah yii' niníltahígíí éi naaltsoos t'áá bee si'áago óólin doo.

ÁKÁ ÁDOOJAHII

Díí kwe'é dabik'ahígíí éí procedural safeguards dóó IDEA biyaadóó ta' yee áká andaalwo'ii hazhó'ó bik'ididoot'jígí yee níká adoojah.

School district.

New Mexico Public Education Department Special Education Division Parent Liaison: biBéesh bee hane'é 1-505-827-1457, biEmail spedfeedback@state.nm.us; biWebsite <https://webnew.ped.state.nm.us/bureaus/special-education/>

New Mexico Parent Advocacy and Support Groups

Parents Reaching Out (PRO): biBéesh bee hane'é 1-505-247-0192 dóó 1-800-524-5176, Website bii' bee ééhozinii <https://parentsreachingout.org/contact-us/>, biWebsite <https://parentsreachingout.org/>

Education for Parents of Indian Children with Special Needs (EPICS): biBéesh bee hane'é 1-888-499-2070, biEmail <https://www.epicsnm.org/contact>, biWebsite <https://www.epicsnm.org/>

Families ASAP: biBéesh bee hane'é 1-855-484-0144, Website bii' bee ééhozinii <https://epicsnm.org/contact>, biWebsite <https://familiesasap.org/>

Gha'diit'aahii T'áá Jíík'e Doodaii' T'áá A'ohígo Bik'e Azlaaígíí

Disability Rights New Mexico (DRNM) biBéesh bee hane'é 1-505-256-3100 doodaii' 1-800-432-4682, biEmail info@drnm.org, biWebsite <https://www.drnm.org/>

Native American Disability Law Center (NADLC): biBéesh bee hane'é 1-505-566-5880 dóó 1-800 862-7271, biWebsite <https://natedisabilitylaw.org/>

New Mexico Legal Aid Society: 1-833-LGL-HELP (1-833-545-4357), Website bii' bee ééhozinii <https://www.newmexicolegalaid.org/node/230/apply-online-solicite-en-l%C3%ADnea>, biWebsite <https://www.newmexicolegalaid.org/>

Pegasus Legal Services for Children: biBéesh bee hane'é 1-505-244-1101, Website bii' bee ééhozinii Naaltoos bee hadidoolniíí <https://pegasuslaw.org/contact/>, biWebsite <https://pegasuslaw.org/>

The New Mexico Individuals with Disabilities Education Act Advisory Panel (IDEA Panel) éí ólta' t'áá nináháhááh bik'eh díí'di álah nadleeh. T'áá álah na'adleeh bik'eh t'áá altso diné bich'j' aq át'é áádóó ta'da hadeezj nízingo bá ahóót'i'go bá aq aljígí. Álah na'adleehígíí bik'ehgo hoogaat dooleetii áádóó IDEA Panel baq na'idikid hólqogo éí PED biniyé kójí bich'j' hodiilnih 1-505-827-1457 doodaii' PED biWebsite <https://webnew.ped.state.nm.us/bureaus/special-education/idea-panel/> bii' didii'íí.